Regionaal **Crisisplan** Haaglanden

Vastgesteld 30 januari 2019

Regionaal Crisisplan Haaglanden

Opgesteld door: projectgroep Regionaal Crisisplan, samengesteld uit deelnemers vanuit het Bureau Gemeentelijke Crisisbeheersing, Politie eenheid Den Haag, Brandweer Haaglanden en de GHOR.

Het beheer van het crisisplan ligt bij de Veiligheidsregio Haaglanden in opdracht van de Veiligheidsdirectie. Er vindt voortdurend afstemming plaats met de crisispartners en buurregio's over de uitwerking en invoering van het plan. Voor beleid-, ontwikkel- en implementatievraagstukken met betrekking tot de regionale crisisorganisatie wordt o.a. verwezen naar het Regionaal Beleidsplan Haaglanden en de diverse uitvoeringsprogramma's.

Versie: 4.0

Vastgesteld op 30 januari 2019 door het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio Haaglanden

Hoofdstuk 1. ALGEMEEN **4**
1.1 Samenhang 4
1.2 Vaststelling 4
1.3 Doelstelling 4
1.4 Reikwijdte 5
1.5 Uitgangspunten 5
1.6 Leeswijzer 5
Hoofdstuk 2. REGIONALE CRISISBEHEERSINGSORGANISATIE **7**
2.1 Motorkapoverleg 7
2.2 Gemeenschappelijke meldkamer 8
2.3 Commando Plaats Incident 8
2.4 Regionaal Operationeel Team 9
2.5 Gemeentelijk Beleidsteam 11
2.6 Regionaal beleidsteam 12
Hoofdstuk 3. MULTIDISCIPLINAIRE EN VOORWAARDENSCHEPPENDE PROCESSEN **16**
3.1 Leiding en coördinatie 16
3.2 Op- en afschaling 17
3.3 Melding en alarmering 18
3.4 Informatiemanagement 20
3.5 Crisiscommunicatie 22
3.6 Resourcemanagement 24
3.7 Grootschalige evacuatie 24
3.8 Flexibiliteit 24
Hoofdstuk 4. UITVOERENDE PROCESSEN **27**
4.1 Bevolkingszorg 27
4.2 Brandweerzorg 29
4.3 Geneeskundige zorg 31
4.4 Politiezorg 33
4.5 Waterbeheer en scheepvaartzorg 35
4.6 Civiel- militaire samenwerking 38
Hoofdstuk 5. CRISISPARTNERS **40**
5.1 Regionale crisispartners 40
5.2 Taken en bevoegdheden van crisispartners 40
5.3 Buurregio’s en landelijke overheid 41
Bijlagen. **43**
Begrippen 43
GRIP schema 45

Hoofdstuk 1. ALGEMEEN

Het Regionaal Crisisplan van de Veiligheidsregio Haaglanden beschrijft de multidisciplinaire organisatie van de rampenbestrijding en crisisbeheersing en de wijze waarop bij het bestrijden van een ramp of het beheersen van een crisis wordt opgetreden. Het is een operationeel plan voor de generieke aanpak van incidenten, calamiteiten, rampen en crises, die een gecoördineerd optreden van de hulpdiensten en de gemeenten vereisen. In het crisisplan zijn de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden met betrekking tot de kritieke, voorwaardenscheppende en multidisciplinaire processen opgenomen.

Het bevat daarnaast een beschrijving op hoofdlijnen van de maatregelen en voorzieningen die de gemeenten treffen op het gebied van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing, een beschrijving van de uitvoerende processen van de hulpdiensten en de afspraken die zijn gemaakt met de crisispartners waaronder de buurregio's. De verdere uitwerking van deze organisaties binnen de taakorganisaties, hulpdiensten en gemeenten staan beschreven in eigen (deel)plannen.

Voorliggend plan geeft een beschrijving van de onderdelen van de crisisbeheersingsorganisatie in de veiligheidsregio die door de wetgever worden geëist en zoals deze in de Veiligheidsregio Haaglanden vorm hebben gekregen.

1.1 Samenhang

Het crisisplan staat niet op zichzelf. De Wet veiligheidsregio's verplicht veiligheidsregio's tot het maken van drie regionale planvormen: een Regionaal Beleidsplan, een Regionaal Risicoprofiel en een Regionaal Crisisplan.

Het risicoprofiel is een inventarisatie en analyse van de in een veiligheidsregio aanwezige risico's, inclusief relevante risico's uit aangrenzende of bovenregionale gebieden. Het risicoprofiel geeft daarmee een professionele interpretatie van risico's en heeft tot doel het bestuur van de veiligheidsregio in staat te stellen gerichte keuzes te maken voor het beleid van de regio in de komende jaren (wat bedreigt de vitale belangen van de samenleving, en hoe erg is dat?). Het risicoprofiel wordt in de Wet veiligheidsregio's mede gepositioneerd als basis voor het beleidsplan. Het beleidsplan beschrijft de wijze waarop de multidisciplinaire voorbereiding en uitvoering van de crisisbeheersing en rampenbestrijding wordt vormgegeven, de wijze waarop de kwaliteit wordt geborgd en de wijze waarop de regio rampen en crises probeert te voorkomen (wat moeten wij dan kunnen, en hebben wij daarbij nodig?). Het bestuur formuleert in het beleidsplan het beleid voor de uitvoering van de opgedragen taken.

1.2 Vaststelling

Het voorliggende Regionaal Crisisplan van de Veiligheidsregio Haaglanden wordt minimaal eens per vier jaar herzien en is door het algemeen bestuur Veiligheidsregio Haaglanden vastgesteld op xx-xx-2019.

De ontwikkeling van de organisatie van regionale rampenbestrijding en crisisbeheersing staat echter niet stil. De crisisbeheersingsorganisatie in de Veiligheidsregio Haaglanden is met de bestuurlijke vaststelling van dit plan niet statisch geworden maar blijft dynamisch en voor verbetering vatbaar. Dit kan betekenen dat het Regionaal Crisisplan binnen de vastgestelde actualisatieperiode van vier jaar wijziging of aanvulling behoeft.

1.3 Doelstelling

Bij crisisbeheersing zijn veel organisaties betrokken. Het is daarom van groot belang dat er 'eenheid van opvatting' heerst en dat organisaties op de hoogte zijn van de crisisbeheersingsorganisatie van de Veiligheidsregio Haaglanden. Het Regionaal Crisisplan heeft tot doel deze eenheid te

bewerkstelligen en de rollen en taken van de verschillende betrokken organisaties op elkaar af te stemmen.

Dit document is bestemd voor functionarissen werkzaam in en voor de regionale crisisorganisatie van Veiligheidsregio Haaglanden, alsmede voor bestuurders, buurregio's en overige crisispartners.

1.4 Reikwijdte

Conform de Wet veiligheidsregio's gaat het Regionaal Crisisplan over rampen en crises zoals in de wet gedefinieerd:

Ramp: "zwaar ongeval of andere gebeurtenis waarbij het leven en de gezondheid van veel personen, het milieu of grote materiële belangen in ernstige mate zijn geschaad of worden bedreigd en waarbij een gecoördineerde inzet van diensten of organisaties van verschillende disciplines is vereist om de dreiging weg te nemen of de schadelijke gevolgen te beperken".

Crisis: "een situatie waarin een vitaal belang van de samenleving is aangetast of dreigt te worden aangetast".

De scope van dit Regionaal Crisisplan betreft in basis rampen en crises die in de GRIP-structuur worden aangepakt. Voor de meeste rampen en crises biedt deze aanpak een uitstekend kader. Voor incidenten met een sociaal maatschappelijk en/of niet acuut karakter kan dit plan ook toegepast worden. Daarnaast gaat dit Regionaal Crisisplan in op de flexibele toepassing van (onderdelen van) de crisisbeheersingsorganisatie.

1.5 Uitgangspunten

Het Regionaal Crisisplan Haaglanden is gebaseerd op de uitgangspunten van het Referentiekader Regionaal Crisisplan 2016, Basisvereisten crisisbeheersing 2006, Nationaal handboek crisisbesluitvorming en de landelijke GRIP-regeling[1]. De basisbegrippen van crisisbeheersing zijn bij het opstellen van dit crisisplan als algemeen bekend verondersteld. Daarnaast vormen diverse wet- en regelgeving de kaders voor de procedures en werkwijze binnen de regionale crisisbeheersing:

- Wet veiligheidsregio's;
- Besluit veiligheidsregio's;
- Besluit personeel veiligheidsregio's;
- Regeling personeel veiligheidsregio's;
- Wet Publieke Gezondheid;
- Politiewet;
- Gemeentewet;
- Waterwet 2009.

De bevoegdheden van de burgemeesters en Voorzitter veiligheidsregio zijn nader beschreven in de factsheet *Burgemeester in rampen- en crisistijd* van het Veiligheidsberaad.

1.6 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft de hoofdstructuur van de regionale crisisbeheersingsorganisatie: de gemeenschappelijke meldkamer, het commando plaats incident, het regionaal operationeel team, het gemeentelijk beleidsteam en het regionaal beleidsteam.

Hoofdstuk 3 beschrijft de multidisciplinaire sturende en ondersteunende processen: melding en alarmering, op- en afschaling (aan de hand van de GRIP-regeling), leiding en coördinatie, informatiemanagement, crisiscommunicatie en evacuatie.

Hoofdstuk 4 beschrijft de uitvoerende processen: Bevolkingszorg, Brandweerzorg, Geneeskundige Zorg, Politiezorg, Waterbeheer en Scheepvaartzorg en de Civiel- Militaire samenwerking.

[1] Gecoördineerde regionale incidentbestrijdingsprocedure

Hoofdstuk 5 beschrijft het netwerk waar de veiligheidsregio deel van uitmaakt en geeft een overzicht van de belangrijkste crisispartners en afspraken over de samenwerking op het gebied van de rampenbestrijding en crisisbeheersing.

Ten behoeve van de leesbaarheid zijn zo min mogelijk afkortingen gebruikt. In de bijlage is een lijst toegevoegd met in de praktijk veel gebruikte afkortingen/jargon. Waar 'hij' staat kan ook 'zij' worden gelezen, en 'zijn' kan worden vervangen door 'haar'.

Hoofdstuk 2. REGIONALE CRISISBEHEERSINGSORGANISATIE

Dit hoofdstuk beschrijft de taken en bevoegdheden, verantwoordelijkheden en samenstelling van de verschillende crisisteams binnen de hoofdstructuur van de crisisbeheersing.

De hoofdstructuur van de regionale crisisorganisatie bestaat uit de volgende onderdelen: gemeenschappelijke meldkamer, commando plaats incident, regionaal operationeel team en gemeentelijk of regionaal beleidsteam. In de organisatiestructuur is eenhoofdige leiding het coördinerend mechanisme[2].

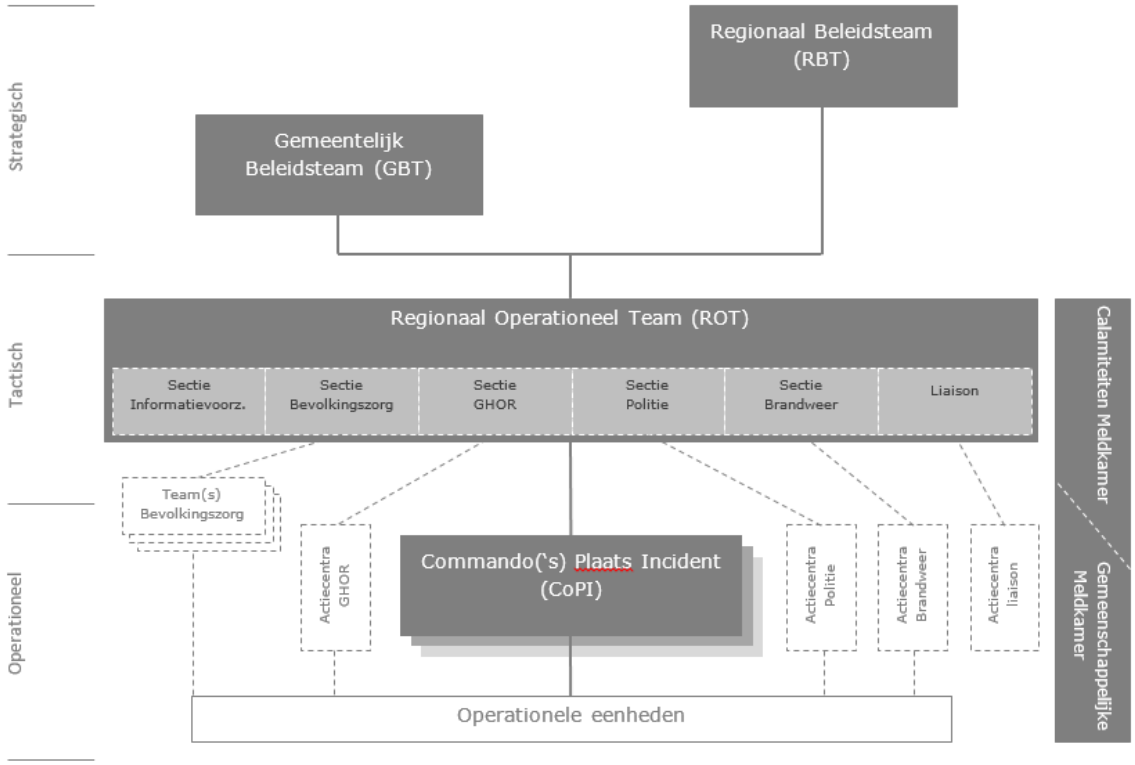

2.1 Motorkapoverleg

In het motorkapoverleg stemmen leidinggevenden van de betrokken diensten ter plaatse rechtstreeks met elkaar af. Hoewel het motorkapoverleg formeel geen onderdeel uitmaakt van de hoofdstructuur wordt er (zonder ontkleurd leidinggevende) al wel multidisciplinair samengewerkt. Er is dan nog geen sprake van GRIP. Vanuit het motorkapoverleg kan besloten worden GRIP te starten.

[2] Referentiekader regionaal crisisplan 2015, IFV

2.2 Gemeenschappelijke meldkamer

In de reguliere, routinematige werkwijze worden meldingen behandeld door de gemeenschappelijke meldkamer (GMK). De gemeenschappelijke meldkamer speelt in de eerste fase van een incident een belangrijke rol en moet snel en daadkrachtig handelen en alarmeren. In de meeste gevallen begint hier de multidisciplinaire samenwerking. Als zich een incident voordoet vanaf niveau GRIP 2 kan de calamiteitencoördinator besluiten de calamiteitenmeldkamer (CMK) in gebruik te nemen om het betreffende incident af te handelen. Op de gemeenschappelijke meldkamer kunnen de overige centralisten zich dan richten op het reguliere meldkamerproces.

2.2.1 Taken en bevoegdheden

De taken en bevoegdheden van de gemeenschappelijke meldkamer zijn (niet uitputtend):

- intake, doorgeleiden en afhandelen van verzoeken voor het leveren van personele-, facilitaire- en informatievoorzieningen;
- alarmeren en inzetten van personele- en facilitaire voorzieningen op de juiste plaats en tijd en in de juiste kwaliteit en kwantiteit, waaronder het:
  - alarmeren van (onderdelen van) de hoofdstructuur van crisisbeheersing;
  - alarmeren van de relevante partnerorganisaties;
- opstellen en continu bijwerken van het meldkamerbeeld bij (verwachte) opschaling naar GRIP 1 of hoger in het Landelijk Crisis Management Systeem (LCMS-VR);
- monitoren en bijsturen van de inzet van benodigde voorzieningen.

2.2.2 Bevoegd- en verantwoordelijkheden Calamiteitencoördinator

De calamiteitencoördinator is een ontkleurde[3] functionaris die zorg draagt voor de noodzakelijke afstemming en coördinatie tussen de disciplines op de gemeenschappelijke meldkamer. Omdat er 24 uur per dag bezetting is op de gemeenschappelijke meldkamer, kan de calamiteitencoördinator onmiddellijk starten met zijn werkzaamheden (geen start- of opkomsttijd). De calamiteitencoördinator heeft de volgende taken en bevoegdheden:

- stuurt bij (dreigende) opschaling de meldkamers functioneel aan;
- monitort incidenten en signaleert wanneer deze een multidisciplinaire duiding en actie vragen; Hiermee is een snelle multidisciplinaire opschaling mogelijk en is geborgd dat de meldkamer en de operationele en tactische teams met een volledig en gedeeld beeld snel en effectief aan het werk kunnen;
- is het centrale aanspreekpunt voor het commando plaats incident (CoPI) en regionaal operationeel team (ROT) met betrekking tot de meldkamerprocessen en het startbeeld;
- is bevoegd op te schalen tot en met GRIP 2. De voorwaarden waaronder de calamiteitencoördinator mag opschalen zijn beschreven in hoofdstuk 3.3.

2.3 Commando Plaats Incident

Een CoPI is belast met de operationele leiding op het plaats incident. Het CoPI richt zich op het behalen van operationele prestaties voor zover deze vanaf plaats incident zijn te overzien en kunnen worden aangestuurd. Daarnaast verzorgt het CoPI de afstemming met andere betrokken partijen en adviseren ze het ROT.

2.3.1 Taken en bevoegdheden

De taken en bevoegdheden van het CoPI zijn (niet uitputtend):

- multidisciplinaire afstemming op locatie;
- leiding geven aan de incidentbestrijding ter plaatse;
- operationaliseren van benodigde capaciteit;
- afstemmen met betrokken partijen op plaats van incident;
- geven van pers- en publieksvoorlichting over de operatie ter plaatse;
- multidisciplinair opschalen;

[3] Niet namens *één* maar handelend in het belang van *alle* diensten.

- gevraagd en ongevraagd adviseren van het ROT;
- gevraagd en ongevraagd adviseren van het lokaal bestuur zolang het ROT (nog) niet operationeel is.

2.3.2 Bevoegd- en verantwoordelijkheden leider CoPI

De leider CoPI geeft leiding aan het besluitvormingsproces van alle bij het incident betrokken operationele diensten in het CoPI onder verantwoordelijkheid van de burgemeester of de operationeel leider. Hierbij neemt de leider CoPI de bevoegd- en verantwoordelijkheden van de afzonderlijke diensten niet over.

De leider CoPI heeft de volgende taken:

- bij verdere opschaling de schakel met het ROT;
- voorleggen adviezen van het CoPI aan het ROT;
- zorgdragen voor het uitvoeren van opdrachten en besluiten van het ROT.

2.3.3 Samenstelling CoPI

Het CoPI bestaat uit onderstaande kernbezetting:

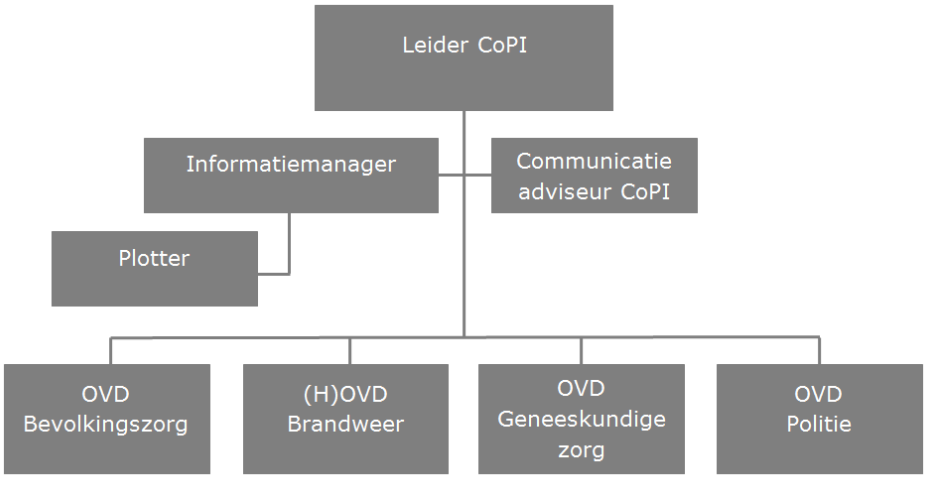

Een CoPI begint binnen 30 minuten met de uitvoering van zijn taken vanaf het moment dat er is overgegaan tot grootschalige alarmering.

De leider CoPI kan ervoor kiezen het CoPI uit te breiden met liaisons van, voor de crisis relevante, crisispartners.

2.4 Regionaal Operationeel Team

Het ROT richt zich op (de voorbereiding van) de incidentbestrijding die niet kan worden overzien en aangestuurd vanaf de plaats van het incident, of als er geen plaats incident is. Een ROT is belast met de operationele leiding, de afstemming met andere bij de ramp of crisis betrokken partijen en het adviseren van het gemeentelijk of regionaal beleidsteam over het totale incident. Daarnaast heeft het ROT bij rampen en crises waarvoor meerdere CoPI's zijn ingericht, het commando met een coördinerende taak.

2.4.1 Taken en bevoegdheden team

De taken en bevoegdheden van het ROT zijn (niet uitputtend):

- multidisciplinaire afstemming van de incidentbestrijding over het totale incident;
- in kaart brengen en managen van (lange termijn) effecten (scenariodenken);
- aansturen en faciliteren van een CoPI;
- coördineren van inzet bij meerdere CoPI's;
- voeren van regie op informatie-uitwisseling;

- adviseren van het gemeentelijk of regionaal beleidsteam;
- formuleren en voorbereiden van strategische beslispunten voor het gemeentelijk of regionaal beleidsteam;
- vertalen bestuurlijk/strategische beslispunten naar tactische en operationele uitvoering;
- bepalen en monitoren operationele prestaties, binnen gestelde bestuurlijke kaders;
- adviseren van de burgemeester en/of voorzitter van de veiligheidsregio over multidisciplinaire opschaling.

2.4.2 Bevoegd- en verantwoordelijkheden operationeel leider

De operationeel leider is voorzitter van het ROT en geeft daarmee sturing aan het ROT en leiding aan het gecoördineerde optreden. De operationeel leider heeft de volgende bevoegd- en verantwoordelijkheden:

- leiding geven aan het gecoördineerde optreden van alle bij het incident betrokken partners, zonder daarbij de bevoegd- en verantwoordelijkheden van de bij het incident betrokken organisaties over te nemen. Deze bevoegd- en verantwoordelijkheden blijven belegd bij de leidinggevenden van de verschillende organisaties (dan wel de Eenheidschef Politie, Regionaal Brandweercommandant, de gemeentesecretaris(sen) en de Directeur Publieke Gezondheid);
- zorgdragen voor de uitvoering van besluiten van de burgemeester/voorzitter veiligheidsregio;
- voorleggen van adviezen van het ROT aan het gemeentelijk-/regionaal beleidsteam;
- nemen van besluiten bij conflicten.

2.4.3 Samenstelling ROT

Het ROT heeft de volgende kernbezetting:

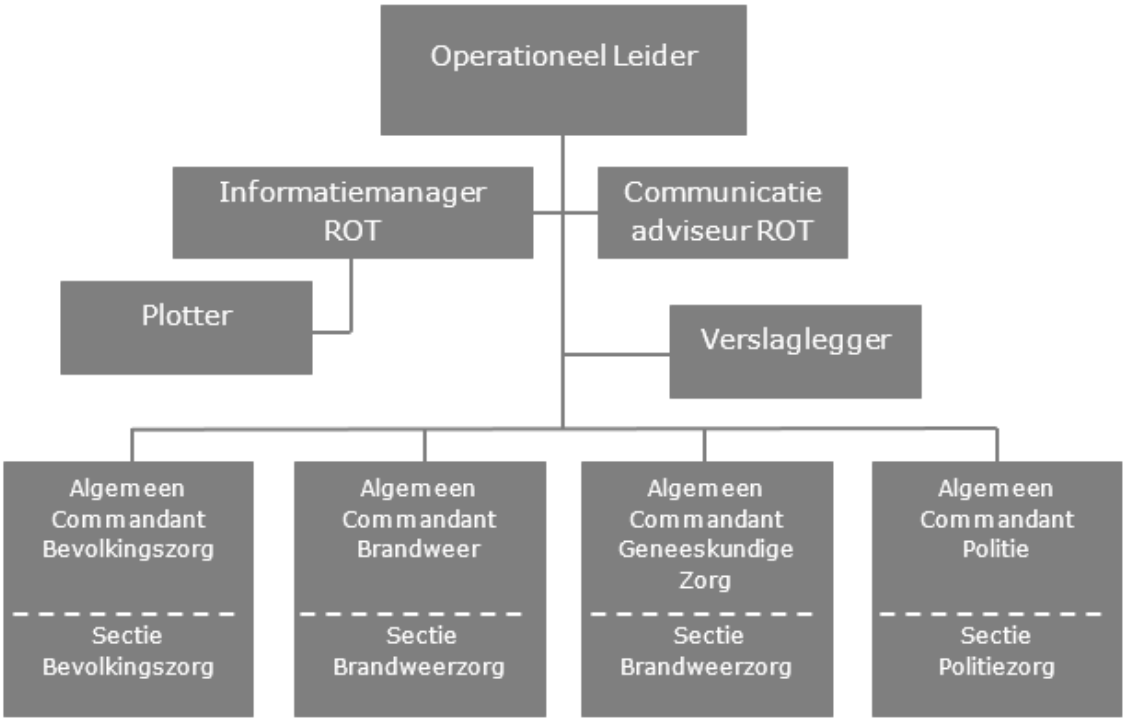

In tegenstelling tot de andere onderdelen van de crisisbeheersingsorganisatie kent het ROT verschillende tijden voor leidinggevenden, de secties en andere functionarissen in het ROT, waarbinnen zij moeten beginnen met de uitvoering van hun taken.

Kernbezetting	Aanvangstijd	Aanvangstijd sectie
Operationeel leider	45 minuten	
Algemeen Commandant Bevolkingszorg	45 minuten	< 60 minuten
Algemeen Commandant Brandweerzorg	45 minuten	< 60 minuten
Algemeen Commandant Geneeskundige zorg	45 minuten	< 60 minuten
Algemeen Commandant Politie	45 minuten	< 60 minuten
Communicatieadviseur ROT	45 minuten[4]	
Informatiemanager ROT	30 minuten[5]	< 40 minuten
Plotter	40 minuten	

De samenstelling van het ROT kan door de operationeel leider naar behoefte worden aangevuld met liaisons van, voor de ramp of crisis relevante, crisispartners. Zie hoofdstuk 5 voor een beschrijving van deze crisispartners.

2.5 Gemeentelijk Beleidsteam

Een gemeentelijk beleidsteam (GBT) is belast met de ondersteuning van de burgemeester in de uitvoering van het opperbevel. De teamleden treden op als adviseur van de burgemeester. Alleen de burgemeester is beslissingsbevoegd.

2.5.1 Taken gemeentelijke beleidsteam

De taken en bevoegdheden van het gemeentelijk beleidsteam zijn (niet uitputtend):

- ondersteuning geven aan de burgemeester;
- adviseren over de strategie crisiscommunicatie;
- anticiperen op risico's met lange termijn effecten;
- bestuurlijk afstemmen op lokaal niveau en met bij het incident betrokken partijen;
- beleidskaders aangeven aan het ROT;
- adviseren van de burgemeester over voorstellen van het ROT.

2.5.2 Bevoegd- en verantwoordelijkheden voorzitter gemeentelijk beleidsteam (burgemeester)

Als beslisser:

- heeft het opperbevel in geval van een ramp of crisis of van ernstige vrees voor het ontstaan daarvan. Degenen die aan de bestrijding van een ramp of crisis deelnemen, staan onder zijn bevel;
- is bevoegd om in geval van rampen of crises, dan wel van ernstige vrees voor het ontstaan daarvan, alle bevelen te geven die hij nodig acht ter handhaving van de openbare orde en publieke gezondheid of ter beperking van gevaar;
- is bevoegd tot het opschalen naar GRIP 3.

Als boegbeeld:

- vertegenwoordigt extern de overheid in de aanpak van de crisis naar de media, de bevolking, de hulpverleners en de bestuurlijke instanties en de communicatie daarover.

Als burgervader:

- treedt naar buiten richting bewoners en getroffenen.

4 De communicatieadviseur ROT begint conform het besluit veiligheidsregio's binnen 30 minuten met de uitvoering van zijn of haar taken.
5 Voor de informatiemanager in het ROT geldt de opkomsttijd van het Hoofd Sectie Informatie.

2.5.3 Samenstelling gemeentelijk beleidsteam

De samenstelling van het gemeentelijk beleidsteam wordt bepaald door de burgemeester. Het bestaat in de basis uit onderstaande bezetting. Hierbij schuift de (hoofd)officier van Justitie naar behoefte en in onderlinge afstemming aan:

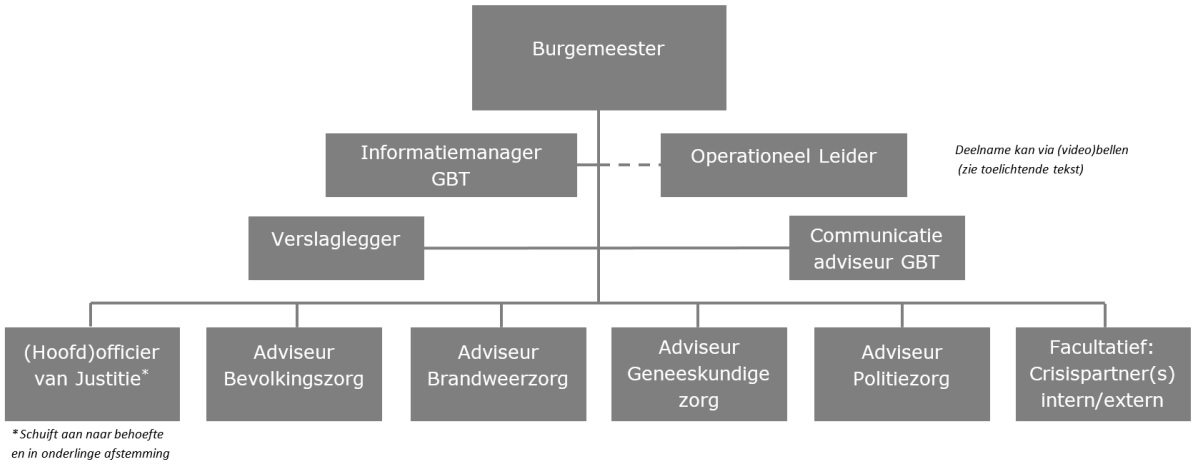

Een gemeentelijk beleidsteam begint binnen 60 minuten met de uitvoering van zijn taken vanaf het moment dat de burgemeester het gemeentelijk beleidsteam bijeen heeft geroepen.

De burgemeester/voorzitter van het gemeentelijk beleidsteam wordt voor de operatie geadviseerd door de operationeel leider vanuit het ROT. De operationeel leider fungeert als eenduidig aanspreekpunt, inhoudelijk ondersteund door de algemeen commandanten van de verschillende diensten in het ROT. De operationeel leider moet tijdens de ramp/crisis in staat zijn om de operatie te leiden in het ROT. Daarom is de basisafspraak dat de operationeel leider op afstand communiceert met het gemeentelijk beleidsteam, tenzij de situatie het toelaat voor de operationeel leider om fysiek aanwezig te zijn.

Naar behoefte kan de burgemeester het gemeentelijk beleidsteam uitbreiden met crisispartners, zowel intern (bijvoorbeeld de directeur van een gemeentelijke dienst) als extern (bijvoorbeeld de voorzitter van een betrokken waterschap).

2.5.4 Rol adviseurs gemeentelijk beleidsteam

Vanuit de hulpdiensten en bevolkingszorg nemen ook adviseurs deel aan het gemeentelijk beleidsteam. De rol van deze adviseurs richt zich onder andere op het geven van strategische adviezen vanuit onder ander een politie-, brandweer-, geneeskundig of gemeentelijk perspectief. Daarbij geldt als uitgangspunt dat binnen de diensten voor de rol van adviseur die functionarissen zijn aangewezen die territoriaal en/of beheersmatig (eind)verantwoordelijk zijn voor de monodisciplinaire processen binnen hun eigen kolom. Zij fungeren dan echter niet als een aanspreekpunt voor de operatie, dit blijft de operationeel leider. De functionarissen blijven desalniettemin (eind-)verantwoordelijk voor de monodisciplinaire processen binnen hun eigen kolom, als (hoogste) professional op het eigen vakgebied en/of in de ambtelijke kolom.

2.5.5 Vervangingsregel burgemeester

Indien de burgemeester niet aanwezig is ten tijde van een lokale ramp of crisis, of niet in staat is de functie naar behoren te vervullen, wordt hij waargenomen door de locoburgemeester.

2.6 Regionaal beleidsteam

Een regionaal beleidsteam is belast met de ondersteuning van de voorzitter van de veiligheidsregio. De voorzitter van de veiligheidsregio roept een regionaal beleidsteam bijeen, nadat hij vastgesteld heeft dat het een ramp of crisis van meer dan plaatselijke betekenis is (of ernstige vrees voor het ontstaan daarvan).. De voorzitter bepaalt daarbij welke burgemeesters zitting nemen in het RBT en

dus welke gemeenten betrokken zijn bij het incident. De teamleden treden op als adviseur van de voorzitter. Alleen de voorzitter is beslissingsbevoegd.

2.6.1 Taken regionaal beleidsteam

Het regionaal beleidsteam heeft de volgende taken (niet uitputtend):

- geven van ondersteuning aan voorzitter van de veiligheidsregio;
- adviseren over de strategie crisiscommunicatie;
- bestuurlijk afstemmen op regionaal niveau en met bij het incident betrokken partijen;
- beleidskaders aangeven aan het ROT;
- adviseert de voorzitter veiligheidsregio over voorstellen van het ROT.

2.6.2 Bevoegd- en verantwoordelijkheden voorzitter regionaal beleidsteam (voorzitter veiligheidsregio)

Als beslisser:

- heeft het opperbevel in geval van een ramp of crisis van meer dan plaatselijke betekenis of van ernstige vrees voor het ontstaan daarvan. Degenen die aan de bestrijding van een ramp of crisis deelnemen, staan onder zijn bevel;
- geeft de operationeel leider de bevelen die nodig worden geacht in verband met de uitvoering van de door de voorzitter genomen besluiten;
- heeft conform art. 39 lid 1 Wet veiligheidsregio's een aantal bevoegdheden (waaronder noodbevoegdheden) tot het aansturen van de crisisbeheersing binnen iedere betrokken gemeente. Hij is verplicht het regionaal beleidsteam te consulteren voordat hij besluiten neemt, tenzij de vereiste spoed zich daartegen verzet;
- geeft in geval van rampen of crises, of bij ernstige vrees voor het ontstaan daarvan, alle bevelen die hij nodig acht ter handhaving van de openbare orde en publieke gezondheid of ter beperking van gevaar;
- kan bijstand aanvragen bij de Commissaris van de Koning;
- is bevoegd tot opschalen naar GRIP 4.

Als boegbeeld:

- vertegenwoordigt de overheid extern in de aanpak van de crisis naar de media, de bevolking, de hulpverleners en de bestuurlijke instanties en de communicatie daarover;
- draagt zorg voor het informeren van de bevolking over de ramp/crisis die de gemeenten bedreigt of treft;
- informeert bestuurlijke autoriteiten (minister betrokken ministerie, nationaal coördinatiecentrum, betrokken waterschappen, provincie, etc).

2.6.3 Bevoegd- en verantwoordelijkheden burgemeesters

De betreffende burgemeesters zijn actief betrokken bij de beeld- en besluitvorming in het regionaal beleidsteam. Hiermee is gewaarborgd dat zij goed op de hoogte zijn van actuele ontwikkelingen, wat hen in staat stelt om de rol als burgervader/-moeder in eigen gemeente adequaat in te vullen.

Het feit dat de voorzitter een aantal exclusieve verantwoordelijkheden en rechten krijgt bij de verschuiving naar bovenlokaal niveau, ontslaat gemeenten niet van hun lokale verantwoordelijkheden. Naast coördinerende taken (in geval van een lokale ramp of crisis) heeft een gemeente uitvoerende taken bij de bestrijding van een ramp of crisis (ook als er sprake is van een bovenlokale aanpak). Hier gaat het bijvoorbeeld om het verzorgen van uitvoerende processen op het lokale niveau. Alle gemeenten zijn verantwoordelijk voor de aansluiting van de gemeentelijke organisatie op de regionale crisisorganisatie.

Indien noodzakelijk heeft de burgemeester het recht om in een regionaal beleidsteam schriftelijk bezwaar aan te tekenen tegen het besluit van de voorzitter veiligheidsregio.

2.6.4 Samenstelling Regionaal Beleidsteam

De samenstelling van het regionaal beleidsteam wordt bepaald door de voorzitter. Het regionaal beleidsteam bestaat tenminste uit onderstaande kernbezetting:

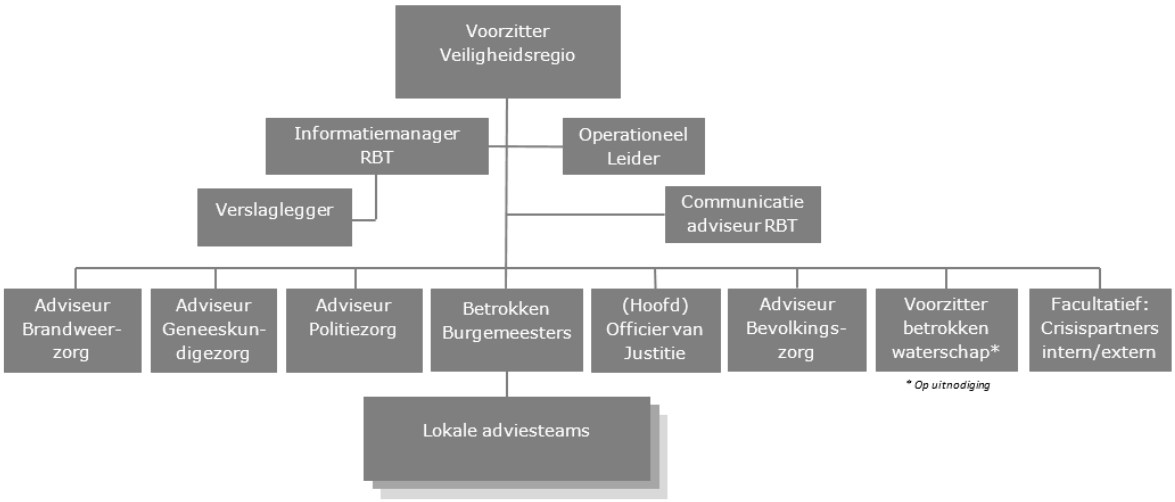

Voor een regionaal beleidsteam stelt de wetgever geen tijd maar hanteert de Veiligheidsregio Haaglanden hetzelfde uitgangspunt als bij een gemeentelijk beleidsteam: binnen zestig minuten vanaf het moment dat de voorzitter het beleidsteam bijeen heeft geroepen, begint het team met de uitvoering van zijn taken.

Evenals bij het gemeentelijk beleidsteam wordt de voorzitter van het regionaal beleidsteam geadviseerd door de operationeel leider vanuit het ROT. De operationeel leider fungeert als eenduidig aanspreekpunt, ondersteund door de algemeen commandanten van de verschillende diensten in het ROT. De operationeel leider moet tijdens de ramp/crisis in staat zijn om de operatie te leiden in het ROT. Daarom is de basisafspraak dat de operationeel leider op afstand communiceert met het regionaal beleidsteam, tenzij de situatie het toelaat voor de operationeel leider om fysiek aanwezig te zijn. Ook de burgemeesters kunnen via (video)bellen op afstand deelnemen aan het regionaal beleidsteam.

Naar behoefte kan de voorzitter het regionaal beleidsteam uitbreiden met crisispartners, zowel intern (bijvoorbeeld de directeur van een gemeentelijke dienst) als extern (bijvoorbeeld Rijksheren namens een functionele keten). In de Wet veiligheidsregio's is daarnaast opgenomen dat de voorzitter van elk direct betrokken waterschap wordt uitgenodigd deel uit te maken van het regionaal beleidsteam.

2.6.5 Verhouding regionaal beleidsteam tot gemeentelijk beleidsteam

Zolang een regionaal beleidsteam bijeen is geroepen, is bepaald dat er geen gemeentelijke beleidsteams actief zijn. Burgemeesters kunnen wel een adviesgroep inrichten/in stand houden die hen lokaal ondersteunt bij hun taken. Lokaal kan dan echter geen gebruik worden gemaakt van de functionarissen die aan het regionaal beleidsteam deelnemen.

2.6.6 Rol adviseurs regionaal beleidsteam

In het regionaal beleidsteam wordt de voorzitter Veiligheidsregio ondersteund door adviseurs vanuit de verschillende diensten. Respectievelijk de (Operationeel) Directeur Publieke Gezondheid, Regionaal Brandweer Commandant en Eenheidschef Politie (of hun plaatsvervangers) zijn daartoe vanuit de diensten als eerste adviseur aangewezen. Deze adviseurs geven strategische adviezen vanuit onder andere een politie-, brandweer- of geneeskundig perspectief.

Zij fungeren hierbij dan nadrukkelijk niet als aanspreekpunt voor de operatie, dit blijft de operationeel leider. De Directeur Publieke Gezondheid, Regionaal Brandweer Commandant en Eenheidschef Politie blijven desalniettemin beheersmatig (eind)verantwoordelijk voor de monodisciplinaire processen binnen hun eigen kolom, als hoogste professional op het eigen vakgebied en/of ambtelijke kolom.

De Adviseur Bevolkingszorg richt zich op het geven van strategische adviezen vanuit het gemeentelijke perspectief. Hierbij treedt hij echter niet in de verantwoordelijkheden van de betrokken gemeenten.

2.6.7 Vervangingsregel voorzitter veiligheidsregio en burgemeester(s) getroffen gemeente

Indien de voorzitter van de veiligheidsregio niet aanwezig is tijdens een bovenlokale ramp of crisis, of niet in staat is de functie te vervullen, moet hij worden waargenomen door een ander lid van het algemeen bestuur van de veiligheidsregio. De vervanger of waarnemer is dus altijd één van de burgemeesters uit de veiligheidsregio die volgens de vervangingsregel van het algemeen bestuur uit hun midden wordt aangewezen.

Indien de burgemeester van een getroffen gemeente niet aanwezig is tijdens een bovenlokale ramp of crisis, of niet in staat is de functie te vervullen, wordt hij in het regionaal beleidsteam waargenomen door de locoburgemeester.

Hoofdstuk 3. MULTIDISCIPLINAIRE EN VOORWAARDENSCHEPPENDE PROCESSEN

De crisisbeheersingsorganisatie kent vier (voorwaardenscheppende) processen die gezamenlijk de basisvereisten vormen voor crisismanagement. Deze processen zijn:

- Leiding en coördinatie;
- Op- en afschaling;
- Melding en alarmering;
- Informatiemanagement.

Deze processen worden aangevuld met het ondersteunende proces van resourcemanagement en de uitvoerende processen crisiscommunicatie en grootschalige evacuatie. Laatstgenoemde wordt in verband met de complexiteit in multidisciplinair verband voorbereid.

3.1 Leiding en coördinatie

Leiding en coördinatie betreft de wijze waarop binnen de crisisbeheersing de verantwoordelijkheden (bestuurlijke en operationele leiding) zijn verdeeld. Binnen de regionale hoofdstructuur is in elk crisisteam sprake van eenhoofdige leiding. Deze is als volgt:

Crisisteam	Eenhoofdige leiding
Meldkamer	Calamiteitencoördinator
Commando plaats incident	Leider CoPI
Regionaal operationeel team	Regionaal operationeel leider
Gemeentelijk beleidsteam	Burgemeester
Regionaal beleidsteam	Voorzitter veiligheidsregio

De operationele leiding is belegd bij de leider CoPI (voor het besluitvormingsproces in het CoPI) of de operationeel leider (vanuit het ROT). In het schema in bijlage 2 is een samenvatting van de GRIP-regeling weergegeven. Daarin staat ook bij wie de operationele leiding en coördinatie belegd is per GRIP-fase.

3.1.1 Opperbevel

Bij een crisis van plaatselijke betekenis (dus binnen de eigen gemeente) beschikt de burgemeester op grond van de Gemeentewet over twee algemene noodbevoegdheden: het noodbevel en de noodverordening[6]. Het noodbevel richt zich op specifieke personen of bedrijven. De noodverordening richt zich op eenieder.

De burgemeester heeft op grond van de Wet veiligheidsregio's het gezag over allen die betrokken zijn bij de rampenbestrijding, ook over de eenheden die bijstand verlenen. Dit wordt het opperbevel genoemd. Het opperbevel is alleen relevant voor de openbare veiligheid, aangezien daar sprake is van samenwerking met organisaties die niet reeds in normale omstandigheden onder het gezag van de burgemeester staan. Op grond van de Politiewet heeft de burgemeester voor de handhaving van de openbare orde al het gezag over de politie.

[6] IFV Infopunt Veiligheid, Kennispublicatie '*De bestuurlijke aansturing van de crisisbeheersing*', januari 2012

Bij een crisis van meer dan plaatselijke betekenis neemt de voorzitter veiligheidsregio het opperbevel van de burgemeester in zijn regio over. Ook neemt hij het gezag over de politie en de noodbevoegdheden over. Door de noodbevoegdheden kan de voorzitter veiligheidsregio opdrachten geven aan personen, bedrijven en overheidsorganen waarmee hij normaal gesproken geen hiërarchische relatie heeft.

De voorzitter veiligheidsregio laat zich in de besluitvorming adviseren door de burgemeesters van de betrokken gemeenten. Hiervoor roept hij een regionaal beleidsteam bijeen.

In geval van een ramp of crisis die de grens van de veiligheidsregio overschrijdt, of van ernstige vrees voor het ontstaan daarvan, blijft elke voorzitter veiligheidsregio belast met het opperbevel. De betrokken voorzitters maken samen afspraken over het coördinerend voorzitterschap. In principe is dat belegd bij de bronregio.

Bij situaties die een grote uitwerking op de maatschappij (kunnen) hebben of waarbij de nationale veiligheid in het geding is, bestaat de mogelijkheid dat een minister binnen zijn/haar keten een (beleids-)aanwijzing geeft aan het 'lagere niveau'. Voor de Openbare Orde en Veiligheids-keten betekent dit, dat de minister van Justitie en Veiligheid een aanwijzing kan geven aan de voorzitter van de veiligheidsregio[7]. Ook bestaat de mogelijkheid dat de commissaris van de Koning (CdK) namens de minister van Justitie en Veiligheid een aanwijzing geeft. In beide gevallen betekent dit niet dat de minister dan wel de commissaris van de Koning in de (uitvoerings-) bevoegdheden van de voorzitter veiligheidsregio treedt.

3.1.2 Verhouding opperbevel versus operationele leiding

De burgemeester of de voorzitter veiligheidsregio heeft binnen de veiligheidsregio het opperbevel in geval van een ramp of een crisis. De operationeel leider in het ROT is gemandateerd operationeel leiding te geven aan de daadwerkelijke bestrijding van een ramp of crisis. De leider CoPI geeft leiding aan het besluitvormingsproces in het CoPI. De burgemeester of voorzitter veiligheidsregio geeft invulling aan het opperbevel door het nemen van besluiten en formuleren van uitgangspunten over strategische en bestuurlijke thema's. Hiermee worden de randvoorwaarden ingevuld, waarbinnen de operationeel leider leiding geeft aan de bestrijding van een ramp of crisis.

3.2 Op- en afschaling

Binnen de Veiligheidsregio Haaglanden vormt de landelijke GRIP-regeling de basis voor de multidisciplinaire operationele en bestuurlijke opschaling tijdens rampen en crises. Bij het op- en afschalen is het volgen van deze structuur eerste uitgangspunt. De GRIP-niveaus lopen synchroon met de structuur van de multidisciplinaire crisisbeheersingsorganisatie. Conform het Besluit veiligheidsregio's wordt gewerkt met een hoofdstructuur crisisbeheersing bestaand uit de onderdelen:

- meldkamer;
- CoPI, indien nodig meerdere;
- ROT;
- gemeentelijk beleidsteam of regionaal beleidsteam.

De multidisciplinaire crisisbeheersingsorganisatie is nader beschreven in hoofdstuk 2. In onderstaand schema wordt een samenvatting gegeven van de GRIP-regeling. In de bijlage is een verdere uitwerking van de GRIP-regeling opgenomen.

[7] Of in een GRIP 3 aan de burgemeester van de getroffen gemeente

	Situatie	Bevoegd tot opschalen	Bevoegd tot afschalen
GRIP 1	Behoefte aan multidisciplinaire coördinatie ter plaatse	(Hoofd) Officier van Dienst bevolkingszorg, brandweer, geneeskundig of politie Calamiteitencoördinator Leider CoPI	Leider CoPI
GRIP 2	Behoefte aan multidisciplinaire coördinatie gericht op het behalen van operationele prestaties die niet kunnen worden overzien en aangestuurd vanaf de plaats van het incident, of er is geen plaats incident.	Leider CoPI (Hoofd) Officieren van Dienst bevolkingszorg, brandweer, geneeskundig of politie Operationeel leider Algemeen Commandanten bevolkingszorg, brandweer, geneeskundig en politie Calamiteitencoördinator	Operationeel leider
GRIP 3	Behoefte aan multidisciplinaire coördinatie in de omstandigheid dat bestuurlijke opgaven voor de burgemeester vragen om ondersteuning door een gemeentelijk beleidsteam.	Burgemeester getroffen gemeente (eventueel op advies van leden gemeentelijk beleidsteam of de operationeel leider)	Burgemeester
GRIP 4	Behoefte aan multidisciplinaire en bestuurlijke coördinatie en leiding bij een ramp of crisis van meer dan plaatselijke betekenis of ernstige vrees voor het ontstaan daarvan.	Voorzitter veiligheidsregio (eventueel op verzoek van burgemeester of op advies van leden regionaal beleidsteam)	Voorzitter veiligheidsregio
GRIP 5	Behoefte aan multidisciplinaire en bestuurlijke coördinatie bij een ramp of crisis van meer dan plaatselijke betekenis in meerdere regio's of ernstige vrees voor het ontstaan daarvan, waartoe de betrokken voorzitters VR in gezamenlijkheid besluiten omdat het bestuurlijk noodzakelijk wordt gevonden.	Een gezamenlijk besluit van de voorzitters van de betrokken veiligheidsregio's. Indien de voorzitters het niet eens kunnen worden over GRIP 5, kan de minister de betrokken Commissarissen dien aangaande een aanwijzing laten geven.	Voorzitters van de betrokken veiligheidsregio's

Afhankelijk van de situatie kan ook afwijkend worden opgeschaald. Dit is nader uitgewerkt in paragraaf 3.8.

3.2.1 Afschalen

De beslissing tot afschalen verloopt overeenkomstig de opschaling. In iedere fase wordt de beslissing tot afschalen van de bestuurlijke organisatie en de commandostructuur genomen door de in die fase hoogst fungerende verantwoordelijke.

Uitgangspunten bij het afschalen:

- de leider CoPI ontbindt een CoPI in geval van GRIP 2 of hoger niet eerder dan na toestemming van de operationeel leider;
- indien een gemeentelijk of regionaal beleidsteam operationeel is, is en blijft ook een ROT operationeel. De operationeel leider ontbindt het ROT derhalve niet eerder dan na toestemming van de burgemeester bij GRIP 3 of de voorzitter van de veiligheidsregio bij GRIP 4.

3.3 Melding en alarmering

Onder melding en alarmering wordt verstaan: alle activiteiten, gericht op het bedrijfszeker, effectief en tijdig aannemen, verwerken en registeren van de gegevens over een incident of crisis en het alarmeren en/of informeren van de juiste eenheden, functionarissen, instanties en andere hulpbronnen. De gemeenschappelijke meldkamer speelt hierin een belangrijke rol.

Bij de dagelijkse incidenten vraagt de gemeenschappelijke meldkamer de melder uit met behulp van uitvraagprotocollen en procedures. Vervolgens worden operationele diensten, functionarissen en organisaties gealarmeerd op basis van inzetvoorstellen die voortkomen uit het gemeenschappelijk meldkamersysteem (GMS).

In geval van een ramp of crisis (of de vrees voor het ontstaan daarvan) wordt op aangeven van de daarvoor bevoegde functionarissen de crisisorganisatie gealarmeerd conform de GRIP-regeling. Zie paragraaf op- en afschaling.

De afspraken over multidisciplinaire melding en alarmering zijn:

- vanaf GRIP 1 wordt de gemeenschappelijke meldkamer aangestuurd door de calamiteitencoördinator;
- vanaf GRIP 2 wordt indien nodig de calamiteitenmeldkamer operationeel;
- binnen twee minuten nadat de overweging is gemaakt voor grootschalige alarmering, wordt de hoofdstructuur (CoPI, ROT, gemeentelijk-/regionaal beleidsteam) gealarmeerd;
- bij opschaling naar een GRIP-situatie geeft de gemeenschappelijke meldkamer (de calamiteitencoördinator), op grond van de beschikbare gegevens, een zo volledig mogelijke beschrijving van het incident (startbeeld) in het LCMS-VR.

Bepaalde omstandigheden vragen direct om grootschalige opschaling: het direct na melding alarmeren van de gehele crisisorganisatie. Hiermee wordt geen tijd verloren in geval van rampen of crises, waarbij direct duidelijk is dat het noodzakelijk is om de multidisciplinaire crisisstructuur te alarmeren. Het direct alarmeren van de crisisbeheersingsorganisatie heeft uitsluitend betrekking op de operationele crisisorganisatie (en reikt dus niet verder dan GRIP 2):

- het direct activeren van het CoPI (in geval van een plaats incident);
- het direct activeren van het ROT.

Tevens wordt (worden) de betrokken burgemeester(s) geïnformeerd. Bij aanleiding tot bestuurlijk opschalen, zorgen operationeel leidinggevenden of hun bovengeschikten dat de burgemeester(s) daarvan op de hoogte wordt gesteld.

De calamiteitencoördinator is bevoegd tot het direct grootschalig alarmeren, zonder tussenkomst van de tot opschaling bevoegde functionarissen, wanneer naar zijn oordeel aan de drie criteria voor directe grootschalige alarmering is voldaan. Zodra is vastgesteld dat is voldaan aan deze criteria wordt de meldkamer door één leidinggevende aangestuurd.

3.3.1 Criteria directe grootschalige alarmering

De volgende criteria zijn aanleiding tot het direct overgaan tot grootschalige alarmering:

- behoefte aan eenhoofdige leiding en aan structurele coördinatie en afstemming tussen de disciplines;
- het incident straalt uit naar de omgeving en heeft maatschappelijke impact;
- als spoed vereist is bij het opstarten van de hulpverlening.

Illustratie mogelijke aanleidingen:

- incident met uitstralingseffecten naar omgeving en wenselijke sturing daarop;
- meerdere CoPI's actief;
- uitgebreide inzet extra disciplines (bijvoorbeeld de waterschappen);
- grote maatschappelijke onrust.

3.3.2 Informeren en alarmeren buurregio's

De Veiligheidsregio Haaglanden kent twee buurregio's: Hollands-Midden en Rotterdam-Rijnmond. Samen met de veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid zijn met deze buurregio's in 2012 samenwerkingsafspraken gemaakt. Deze afspraken zijn vastgelegd in het Convenant Veiligheidsregio's Provincie Zuid-Holland. De uitwerking van dit convenant geeft tevens een uitwerking van de samenwerking tussen de regio's bij GRIP 5.

Vanaf GRIP 1, informeert de calamiteitencoördinator uit de bronregio de calamiteitencoördinatoren van de drie andere regio's in Zuid-Holland. Het informeren en eventueel alarmeren van de buurregio's vindt plaats door capcodes die in Hollands-Midden, Zuid-Holland Zuid en Rotterdam-Rijnmond zijn geborgd. De verdere uitwerking van deze afspraak is opgenomen in de onderliggende actielijst.

3.4 Informatiemanagement

Informatiemanagement vormt een belangrijke dwarsverbinding in de processtructuur van de rampenbestrijding en crisisbeheersing. Het delen van informatie binnen de Veiligheidsregio Haaglanden wordt op een netcentrische wijze gedaan. Netcentrisch werken heeft invloed op de wijze waarop informatie binnen en tussen de diverse niveaus en disciplines wordt uitgewisseld. Er wordt een omgeving gecreëerd, waarbij alle partijen die betrokken zijn bij de bestrijding van het incident of voorbereiding op multidisciplinair optreden, beschikken over een actueel gedeeld totaalbeeld.

Voor het uitvoeren van informatiemanagement vanuit de netcentrische werkwijze zijn informatieknooppunten ingericht en wordt gebruik gemaakt van het LCMS-VR. Een volledige uitwerking van het multidisciplinair informatiemanagement is beschreven in het deelplan MIM.

De functie van informatieknooppunt heeft betrekking op:

Proces	Definitie
Het verzamelen van informatie	Het filteren van de beschikbare informatie voor informatie ten behoeve van het eigen onderdeel/organisatie.
Het veredelen van informatie	Het valideren, actualiseren en veredelen van informatie die aangeleverd wordt vanuit het eigen onderdeel in het totaalbeeld.
Het analyseren van informatie	Het opstellen, bijhouden, bewaken van de actie- en besluitenlijst van het eigen onderdeel/organisatie en het opstellen, bijhouden en bewaken van uitgezette vragen en knelpunten die gericht zijn aan een ander onderdeel of organisatie.
Het verstrekken van informatie	Het via het totaalbeeld delen van informatie (tekst en grafisch) uit het eigen onderdeel met andere operationele lagen.

3.4.1 Informatieknooppunten

Overzicht informatieknooppunten

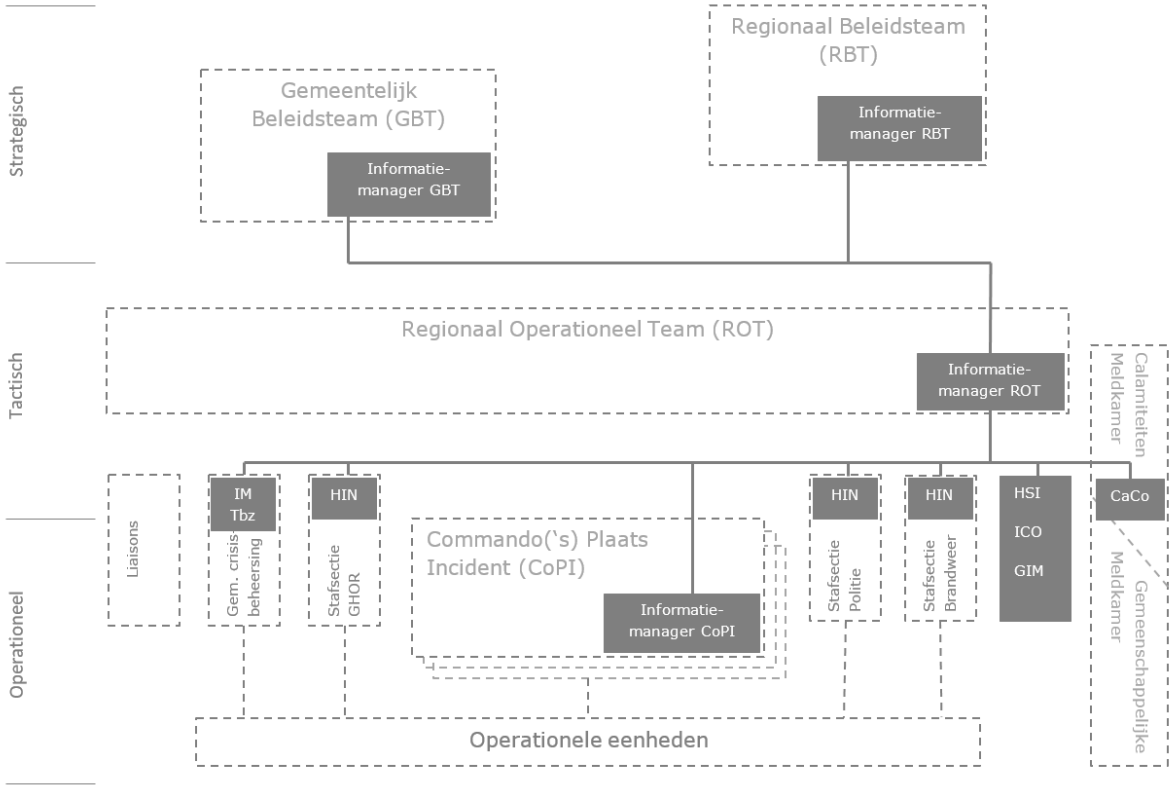

Sectie informatiemanagement
De sectie informatiemanagement is het centrale informatieknooppunt binnen de hoofdstructuur. De sectie informatiemanagement bestaat uit een Hoofd Sectie informatiemanagement (HSI), de calamiteitencoördinator, de hoofden informatie (HIN) uit de kolommen, een ondersteuner en een geografisch informatiemedewerker (GIM). De sectie kan op verzoek van het Hoofd Sectie Informatiemanagement geactiveerd worden.

Gemeenschappelijke meldkamer
In het dagelijkse, routinematige werk ligt de regie op het multidisciplinaire informatieproces bij de gemeenschappelijke meldkamer. De calamiteitencoördinator fungeert als informatieknooppunt op de meldkamer en is 24/7 beschikbaar. Daarnaast dient de calamiteitencoördinator nadat is vastgesteld dat is voldaan aan de criteria voor grootschalige alarmering, binnen vijf minuten een zo volledig mogelijke beschrijving van het incident te geven (startbeeld).

CoPI
Indien een CoPI operationeel wordt, verschuift de regie op het multidisciplinaire informatieproces van de gemeenschappelijke meldkamer naar het CoPI. Het informatieknooppunt in het CoPI bestaat uit een informatiemanager en een plotter. De informatiemanager ondersteunt de leider CoPI en is verantwoordelijk voor het verzorgen van een adequaat en doelmatig informatieproces in het CoPI, evenals de verslaglegging in dit team. De plotter ondersteunt op zijn/ haar beurt de informatiemanager en houdt de grafische plot-informatie over de plaats incident bij.

ROT
Indien een ROT bijeen komt, verschuift de regie op het multidisciplinaire informatieproces van de meldkamer of het CoPI naar het ROT. Het informatieknooppunt in het ROT wordt gevormd door de Informatiemanager ROT en een plotter die de operationeel leider ondersteunen. De informatiemanager ROT fungeert tevens als Hoofd van de Sectie informatiemanagement. De plotter draagt zorg voor het bijhouden van de grafische plot-informatie met betrekking tot de effecten van een (dreigend) incident of evenement.

Monodisciplinaire informatiemanagers
De informatieknooppunten in de monodisciplinaire stafsecties (hoofdstuk 4) worden gevormd door de Hoofden Informatie en de Informatiemanager team bevolkingszorg (IMTBz). Deze functionarissen adviseren de algemeen commandanten en de actiecentra binnen de eigen kolom en dragen hierbinnen zorg voor het informatieproces. Daarnaast stellen zij het beeld vanuit de kolommen beschikbaar. De HIN-en en IMTBz zijn onderdeel van de sectie informatie.

Gemeentelijk of regionaal beleidsteam
Indien een gemeentelijk of regionaal beleidsteam operationeel wordt, blijft de regie op het multidisciplinaire informatieproces bij de sectie informatiemanagement van het ROT. Immers, is aan de activering van een beleidsteam altijd de inzet van het ROT verbonden. Desondanks is binnen een gemeentelijk of regionaal beleidsteam ook een adequaat en doelmatig informatieproces van belang. In dit kader beschikt elk gemeentelijk of regionaal beleidsteam over een informatiemanager. De informatiemanager ondersteunt de voorzitter van een beleidsteam en draagt zorg voor het informatieproces.

3.4.2 Informatieorganisatie in de voorbereiding
In Haaglanden vinden veelvuldig evenementen, demonstraties, conferenties etc. plaats. Daarnaast kent de regio evenementen, sluimerende crises en dreigingen (zie paragraaf 3.8). In veel gevallen wordt in dit kader multidisciplinair optreden voorbereid. Om tot een adequate voorbereiding te kunnen komen, geldt uiteraard ook dat de juiste informatie op het juiste moment bij de juiste personen aanwezig moet zijn. Daarom wordt informatiemanagement niet alleen toegepast tijdens een daadwerkelijk incident, maar ook in de voorbereiding op multidisciplinair optreden. Samen met de operationeel leider of algemeen commandanten van de secties bevolkingszorg, brandweer, geneeskundige zorg en politie, worden functionarissen op het gebied van informatiemanagement betrokken in deze voorbereidingsfase. Dit is náást de gebruikelijke (beheersmatige) afdelingen die bij de voorbereiding van multidisciplinair optreden betrokken zijn. Door het betrekken van het Hoofd

Sectie Informatie in de voorbereiding van multidisciplinair optreden, wordt zonder op te schalen middels GRIP, het multidisciplinaire informatieproces geactiveerd.

3.5 Crisiscommunicatie

Crisiscommunicatie is een cruciaal onderdeel van de crisisbeheersing. De burgemeester of de voorzitter van de veiligheidsregio is verantwoordelijk voor het informeren van de bevolking en de personen die in zijn gemeente/regio zijn betrokken bij de rampenbestrijding en crisisbeheersing.

In elk team van de regionale hoofdstructuur is een communicatieadviseur aanwezig. De communicatieadviseur geeft een 'ontkleurd' communicatie advies; voor alle betrokken partners. De specifieke taakbeschrijvingen van deze en de overige communicatiefuncties binnen de taakorganisatie communicatie zijn opgenomen in het deelplan crisiscommunicatie.

Ongeacht het type crisis staan in essentie drie doelen centraal:

I Informatievoorziening
Het verstrekken van informatie over de feiten en omstandigheden van de crisissituatie. Het gaat daarbij om informatie over het proces, de verantwoordelijkheden, taken en werkzaamheden van de diverse actoren binnen de crisisorganisatie. Hierbij wordt gestreefd naar maximale openheid en wordt bestuurlijk afstemming gezocht op gevoelige thema's zoals SISOS zaken (slachtoffers, identiteit, schade, oorzaak en scenario's).

II Schadebeperking
Het geven van instructies (handelingsperspectief) gericht op het beperken van (gezondheids- of materiële) schade voor (groepen in) de samenleving. Het stimuleren van de zelfredzaamheid en de onderlinge hulpverlening. Het helder communiceren van de mogelijke risico's die aan het incident of de crisis verbonden zijn. Daarnaast het richting geven aan het gedrag van (groepen in) de samenleving. Dit om maatregelen van de overheid effectief te maken en/of om verstoring of hinder van maatregelen van de incidentbestrijding tegen te gaan.

III Betekenisgeving
Het duiden van de crisissituatie en die in breder perspectief plaatsen. Daarbij wordt aangesloten op de gevoelens die onder (groepen in) de samenleving leven, waarbij empathie tonen een cruciale rol speelt. Het geven van betekenis ligt nadrukkelijk bij de burgemeester, in de rol van "burgervader". Van belang is hierbij het evenwicht tussen ratio en emotie, het benoemen van dilemma's, het erkennen van de gepercipieerde situatie en het kunnen relativeren.

3.5.1 Gemeente is verantwoordelijk voor de crisiscommunicatie

De gemeente is verantwoordelijk voor de communicatie tijdens een crisis. Voor de niet-reguliere functies, zoals communicatieadviseur ROT en hoofd crisiscommunicatie, hebben de gemeenten een regionale pool ingericht. Alle gemeenten binnen Haaglanden kunnen een beroep doen op medewerkers uit de regionale pool. De pool, bestaande uit medewerkers van de negen gemeenten, worden opgeleid, getraind en beoefend. Indien functionarissen uit de regionale pool aan de slag gaan, werken zij altijd in opdracht van, en vóór de brongemeente.

3.5.2 Organisatie van crisiscommunicatie

Crisiscommunicatie beschikt over een eigen deelplan crisiscommunicatie. Hierin staat de volledige uitwerking van het proces beschreven. Hieronder wordt een beknopte beschrijving gegeven van deze organisatie.

Actiecentrum crisiscommunicatie
In het actiecentrum communicatie vindt de uitvoering van de crisiscommunicatie plaats. Het actiecentrum wordt aangestuurd door het hoofd crisiscommunicatie. Het proces crisiscommunicatie kan worden opgeschaald zonder GRIP (flexibel opschalen). De impact is leidend, niet de structuur van de crisis.

Taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden:

- adviseren over de communicatie strategie;
- adviseren en begeleiden van de burgemeester;
- adviseren van de multi-teams;
- maken van omgevingsanalyses;
- uitvoering geven aan de crisiscommunicatie;
- verstrekken van persinformatie;
- verstrekken van publieksinformatie;
- verzorgen van de interne communicatie;
- deelnemen aan het overleg van het team bevolkingszorg;
- afstemmen van de communicatie met direct betrokken externe crisispartners.

Positie binnen Bevolkingszorg

Het actiecentrum crisiscommunicatie maakt onderdeel uit van bevolkingszorg. Vanuit het actiecentrum crisiscommunicatie[8] wordt het team bevolkingszorg geïnformeerd over de operatie en vice versa. Gezien de aard en dynamiek van de crisiscommunicatie wordt het team bevolkingszorg niet als 'tussenstation' beschouwd voor communicatieopdrachten (vanuit de diverse gremia) maar als 'parallelstation', en is directe aansturing van het actiecentrum crisiscommunicatie uit het gemeentelijk-/regionaal beleidsteam of ROT mogelijk. Dit in tegenstelling tot de overige gemeentelijke processen, waarvoor het team bevolkingszorg fungeert als inname- en verdeelpunt van gemeentelijke opdrachten.

Het actiecentrum crisiscommunicatie valt onder de hoogst leidinggevende op dat moment. Dit kan de Officier van Dienst Bevolkingszorg, de Algemeen Commandant Bevolkingszorg of de burgemeester/voorzitter veiligheidsregio zijn. Het actiecentrum wordt gevoed door de informatie, acties en besluiten van de multi-teams en het team bevolkingszorg.

[8] Het hoofd crisiscommunicatie wijst iemand aan voor deelname aan het team bevolkingszorg.

3.6 Resourcemanagement

Resourcemanagement is "het tijdig en in de juiste kwaliteit en kwantiteit verwerven en ter beschikking stellen van personele en facilitaire voorzieningen, zoals huisvesting, services & middelen en ICT". Het managen van resources rijkt daarmee verder dan het continueren/borgen van de operationele inzet tijdens rampen en crises. In het referentiekader 2016 worden resourcemanagers in het CoPI, ROT, GBT en RBT geïntroduceerd.

Binnen de Veiligheidsregio Haaglanden is resourcemanagement vooralsnog een monodisciplinaire verantwoordelijkheid zonder multidisciplinaire coördinatie. De rol van vraagregisseur wordt door de operationeel leider belegd bij een lid van het ROT.

3.7 Grootschalige evacuatie

Grootschalige evacuatie is het, conform de Wet verplaatsing bevolking, ten tijde van een dreigende ramp/crisis geheel of gedeeltelijk ontruimen van een gebied en de daaruit voortvloeiende afvoer, huisvesting en verzorging van de bevolking en daarmee samenhangende registratie, alsmede de voorbereidingen hiertoe.

Het onderwerp evacuatie stond in het vorige crisisplan genoemd als onderdeel van het deelproces van bevolkingszorg. Dit was conform het landelijk referentiekader 2009, maar duidelijk was al dat evacuatie een multidisciplinair proces is. Inmiddels is de organisatie van bevolkingszorg veranderd en werken gemeenten met vijf taakorganisaties, waar evacuatie volledig buiten is gelaten. Het hoofdstuk bevolkingszorg is conform het landelijk model bevolkingszorg en het deelplan bevolkingszorg Haaglanden op dit onderwerp aangepast.

Waar evacuatie voorheen gerelateerd was aan overstromingen, wordt het tegenwoordig ook gerelateerd aan chemische, biologische, radiologische en/of nucleaire middelen, eventueel in combinatie met explosieven (CBNRe). Aangezien overstromingen en incidenten CBRNe kenmerkend zijn voor deze regio, komt de nadruk te liggen op het ontwikkelen van een evacuatieplan.

In verband met de complexiteit wordt grootschalige evacuatie in multidisciplinair verband voorbereid.

3.8 Flexibiliteit

De crisisorganisatie kent een bepaalde mate van flexibiliteit. Deze flexibiliteit kan worden toegepast om maatwerk te leveren, passend bij het type incident. De situatie/aard van het incident (voorzienbaar/onvoorzien, multi/mono, etc.) en bestuurlijke overwegingen bepalen de opschalingsstructuur. Bij elke inzet en opschaling wordt bekeken welke processen nodig zijn, welke (multidisciplinaire) teams bijeen moeten komen en welke functionarissen moeten aansluiten. Uitgangspunt hierbij is dat iedere kolom de gelegenheid moet hebben om zelf te bepalen waar de risico's in relatie tot de eigen processen liggen en wat er nodig is voor de betreffende kolom[9]. Het delen van informatie speelt hierbij een cruciale rol vanuit de gedachte "denk aan elkaar, niet voor elkaar".

3.8.1 A-synchroon opschalen

Opschaling verloopt niet per definitie lineair: opschaling naar tactisch niveau (ROT of GRIP 2) of hoger volgt niet noodzakelijkerwijs op het inrichten van de operatie (CoPI of GRIP 1). Er kan immers sprake zijn van een incident, waarbij geen sprake is van een plaats incident, maar wel van de noodzaak tot het managen van effecten (zoals bij de grootschalige uitval van elektriciteit). Opschaling wordt situationeel beoordeeld en kan naar behoefte worden uitgevoerd.

[9] Notitie gecoördineerd samenwerken, operationalisering voor tactisch functionarissen

Niveau	GRIP fase	Mogelijke combinaties
Tactisch	GRIP 2	ROT ROT + CoPI
Strategisch	GRIP 3	Gemeentelijk beleidsteam + ROT Gemeentelijk beleidsteam + ROT + CoPI
Strategisch	GRIP 4	Regionaal beleidsteam + ROT Regionaal beleidsteam + ROT + CoPI

Opschaling naar GRIP 3 kan direct; hieraan hoeft geen GRIP 1 of 2 vooraf te gaan. Bij een dergelijke opschaling moet voor de operationele aansturing wel altijd een ROT worden (mee-)geactiveerd, maar niet noodzakelijkerwijs een CoPI.

Daarnaast verloopt multidisciplinaire bestuurlijke en operationele opschaling niet per definitie gelijk met de monodisciplinaire opschaling. Het activeren van uitvoerende (monodisciplinaire) processen (bijvoorbeeld het inrichten van een actiecentrum) is niet per se afhankelijk van de opschaling naar een bepaald GRIP-niveau maar kan zelfstandig plaatsvinden.

3.8.2 Variabele bezetting teams

De hoofdstructuur wordt volgens een vaste procedure gealarmeerd en ingezet. Er kan, afhankelijk van het type ramp of crisis en de specifieke omstandigheden en behoefte, besloten worden om af te wijken van inzet en samenstelling van teams. Hierbij kan afgeweken worden van de vaste bezetting van de verschillende teams, wanneer er operationeel gezien geen noodzaak is om deze samenstelling in stand te houden. Zie hiervoor ook de hoofdstukken van de betreffende teams.

3.8.3 Voorbereiding op sluimerende crises en dreiging

Bepaalde typen incidenten, zoals incidenten met een sociaalmaatschappelijk of niet acuut karakter, vragen om een andere aanpak en ondersteuningsbehoefte van het bevoegd gezag. Hierbij staan de verantwoordelijkheden van het bevoegde gezag centraal. Afhankelijk van de voorliggende casus, bepaalt het gezag hoe de ondersteuning en afstemming met andere gezagen op lokaal, regionaal en landelijk niveau plaatsvindt.

Strategisch

Op strategisch niveau kan de burgemeester er voor kiezen een lokale driehoek bijeen te laten komen in plaats van of naast een beleidsteam. De driehoek kan daarbij aangevuld worden met de vertegenwoordigers vanuit de brandweer en GHOR. Dit zal vooral gebeuren bij incidenten waarbij de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde of de inzet van de politie in verhouding tot de andere kolommen groot is.

Tactisch

Op tactisch niveau stemmen de Algemeen Commandanten van de kolommen al zoveel mogelijk af in de aanloop naar (of direct na) een incident/gebeurtenis. Dit kan op afstand (telefonisch) of vanuit het multi-AC overleg. Afhankelijk van het zwaartepunt van het incident neemt één van de algemeen commandanten het voortouw, veelal ondersteund door een stafsectie.

De Algemeen Commandanten informeren de operationeel leider laagdrempelig over het gecoördineerd samenwerken. Daarnaast laat de operationeel leider zich informeren door het hoofd sectie informatie. Op basis van de informatie kan de operationeel leider te allen tijde besluiten een voorbereidend ROT bijeen te roepen.

Informatiedeling

Informatiedeling wordt georganiseerd door het hoofd sectie informatie te betrekken en positioneren, ook als er geen GRIP-structuur is. Het hoofd sectie informatie is dé persoon waar informatie samenkomt en die zorgt dat de informatie ook op de juiste plek terecht komt. De operationeel leider kan in de informatiestroom fungeren als schakel tussen zowel het bestuur als de kolommen.

3.8.4 Voorbereiding op en inzet tijdens evenementen

Voor risicovolle evenementen is binnen de veiligheidsregio het kader evenementenveiligheid Haaglanden vastgesteld. Hierin is de werkwijze en organisatiestructuur opgenomen die gehanteerd wordt tijdens evenementen. Het kader houdt rekening met incidenten tijdens evenementen met een risico-aanpak. Ook sluit het aan op de crisisstructuur zoals beschreven in dit regionaal crisisplan.

Hoofdstuk 4.
UITVOERENDE PROCESSEN

De uitvoerende processen zijn een eigen verantwoordelijkheid van de hulpdiensten en gemeenten (voor zover geen gezamenlijke voorziening is getroffen zoals bij grootschalige evacuatie). Deze processen zijn zoveel mogelijk analoog aan het Referentiekader Regionaal Crisisplan uitgewerkt. Naast de processen van de hulpdiensten en gemeenten, zijn het proces Waterbeheer en Scheepvaartzorg en de intensivering Civiel-Militaire Samenwerking beschreven. Dit hoofdstuk geeft een beknopte beschrijving van de processen. Voor de verdere informatie wordt verwezen naar de (deel)plannen van de verschillende organisaties.

4.1 Bevolkingszorg

De gemeenten in de regio zijn verantwoordelijk voor het uitvoeren van de taken die vallen onder bevolkingszorg (Bz). Het regionaal plan gemeentelijke crisisbeheersing beschrijft de wijze waarop de gemeenten binnen Veiligheidsregio Haaglanden dit hebben georganiseerd. Dit hoofdstuk beschrijft de aansluiting van de gemeentelijke crisisorganisatie op de regionale hoofdstructuur.

4.1.1 Organisatiestructuur

De monodisciplinaire organisatiestructuur sluit aan op de regionale hoofdstructuur:

- een adviseur bevolkingszorg kan deelnemen aan het gemeentelijk beleidsteam;
- de Algemeen Commandant Bevolkingszorg (AC-Bz) neemt zitting in het ROT en is verantwoordelijk voor de sectie bevolkingszorg;
- in het CoPI is bevolkingszorg vertegenwoordigd door de Officier van Dienst Bevolkingszorg (OvD-Bz). Deze functionaris is verantwoordelijk voor het inzetten van de gemeentelijke processen en afspraken met betrokken ketenpartners. Vanaf GRIP 2 verschuift de leiding naar de Algemeen Commandant Bevolkingszorg.

De lokale gemeentelijke crisisorganisatie bestaat verder uit een team bevolkingszorg, dat de inzet van de reguliere organisatie, specifieke (regionale) crisisfunctionarissen en eventuele externe partijen coördineert.

4.1.2 Sectie bevolkingszorg

De sectie bevolkingszorg is onderdeel van het ROT en bestaat uit de volgende functionarissen:

- Algemeen Commandant Bevolkingszorg (voorzitter);
- Hoofd Ondersteuning Bevolkingszorg;

De sectie kan worden aangevuld met:
- ondersteuner sectie vanuit effectgemeente(n) (indien nodig);
- hoofd informatie bevolkingszorg[10] (bij het ontbreken van een team bevolkingszorg of bij betrokkenheid van meerdere gemeenten).

De sectie bevolkingszorg draagt zorg voor:
- het formuleren van de opdrachten die voortkomen uit het ROT voor het team bevolkingszorg;
- het informeren van het team bevolkingszorg over genomen (multidisciplinaire) besluiten en ontwikkelingen met betrekking tot de ramp of crisis;
- de ontvangst en verwerking van operationele (voortgangs)informatie van het team bevolkingszorg en inbreng hiervan in het ROT;
- een juiste verdeling van opdrachten bij de inzet van meerdere teams bevolkingszorg.

[10] De informatiemanager Bz is in dit plan genaamd HIN-Bz. Deze naamswijziging is in lijn met de landelijke benaming en met de benaming in de andere kolommen in de regio.

4.1.3 Team bevolkingszorg

Het team bevolkingszorg wordt lokaal (d.w.z. per gemeente) gevuld door tenminste:

- leider team bevolkingszorg;
- adviseur crisiscommunicatie;
- hoofd informatie bevolkingszorg.

Het team bevolkingszorg kan, in opdracht van de leider team bevolkingszorg, worden aangevuld, bijvoorbeeld met hoofden, teamleiders en/of adviseurs uit de eigen organisatie.

Het team bevolkingszorg per gemeente:

- is aanspreekpunt voor de sectie bevolkingszorg in het ROT;
- zet de besluiten van het ROT om naar concrete instructies voor de reguliere organisatie, specifieke (regionale) crisisfunctionarissen en eventuele externe partijen;
- stemt de uitvoering van opdrachten van het ROT af met de reguliere organisatie, specifieke (regionale) crisisfunctionarissen en eventuele externe partijen;
- coördineert mensen en middelen binnen de eigen organisatie;
- formuleert adviezen voor het ROT; in ieder geval ten aanzien van:
    - benodigde op- en afschaling;
    - operationele voortgang.

4.1.4 Kerntaken:

- verzorgen van de crisiscommunicatie (het geven van voorlichting aan de bevolking);
- voorzien in opvang en verzorging van de bevolking;
- voorzien in verwanteninformatie;
- voorzien in passende maatregelen op het gebied van schade en milieu;
- inrichten en aansturen van het informatiemanagementproces;
- voorbereiden van strategische besluitvorming en het adviseren van het bestuur(lijk overleg);
- organiseren van integrale nazorg, samen met partners;
- mogelijk maken van evaluatie en onderzoek achteraf.

Crisiscommunicatie

De uitwerking van crisiscommunicatie staat in paragraaf 3.5.

Opvang en verzorging

Aan de betrokkenen die niet zelf kunnen voorzien in de eigen opvang en verzorging wordt voor de eerste periode een bij de situatie passende opvang en verzorging geboden. Hierbij worden voorzieningen getroffen om te voorzien in de eerste primaire levensbehoeften. Betrokkenen die zelfredzaam zijn, worden gestimuleerd om zo veel mogelijk zelf hun opvang en verzorging te organiseren.

Verwanteninformatie

De gemeenten binnen Haaglanden hebben hun taken op het gebied van verwanteninformatie georganiseerd conform de landelijke slachtofferinformatiesystematiek.

Schade en milieu

De gemeente voorziet ten behoeve van een veilige en leefbare samenleving in maatregelen met het oog op:

- het beperken van schadelijke effecten voor mens, dier en omgeving;
- het beperken van economische schade;
- het treffen van veiligheidsvoorzieningen om fysieke schade te beperken.

Dit in aansluiting op de maatregelen die de samenleving zelfstandig neemt.

In veel gemeenten is dit georganiseerd vanuit de processen ruimte-, bouw- en milieubeheer. De gemeenten binnen Haaglanden hebben de uitvoerende taken op het gebied van milieubeheer belegd bij de Omgevingsdienst Haaglanden. Het gaat in dit deelproces primair om de regie op het proces.

De genoemde maatregelen vragen een multidisciplinaire aanpak in de uitvoering. Er wordt zowel op CoPI- als op ROT-niveau met de andere diensten afgestemd. De adviseur gevaarlijke stoffen en de geneeskundig adviseur gevaarlijke stoffen zijn belangrijke partners bij dit proces en bij de maatregelen die in de nafase genomen of uitgevoerd moeten worden.

Informatiemanagement
De gemeente draagt zorg voor het zogenoemde 'eigen beeld' dat tijdig en in de juiste vorm ter beschikking wordt gesteld aan degene die binnen de hoofdstructuur van de regionale crisisorganisatie verantwoordelijk is voor het bijhouden van het zogenoemde 'totaalbeeld'.

Bestuurlijke advisering
Gemeenten adviseren het bestuur(lijk overleg) bij te nemen besluiten tijdens een ramp of crisis. Dit advies kan op uiteenlopende thema's geboden worden, waaronder veiligheid, openbare orde, juridisch, financiën en protocollair.

Integrale nazorg
Na de acute fase van een crisis is zorg nodig om een terugkeer naar de reguliere situatie te ondersteunen. Het incident bepaalt om welke zorg het gaat. Tijdens de acute fase wordt de nafase dan ook voorbereid op basis van het incident. Ook richt dit proces zich op de adequate overdracht van de crisisorganisatie naar de projectorganisatie nafase.

Tijdens de nafase heeft (hebben) de getroffen gemeente(n) een regierol. De herstelzorg wordt niet alleen door de gemeente maar ook door de operationele diensten van de andere organisatie(s) verzorgd. Ook zal er in de meeste gevallen samen worden opgetrokken met het oog op evaluaties en verantwoording. Het is belangrijk om tijdens de preparatie van de nafase de crisispartners te betrekken.

Gemeenten kunnen ten behoeve van de nafase een overzicht maken van de slachtoffers en maken daarbij – voor zover beschikbaar – gebruik van de registratie van:

- de politie van de dodelijke slachtoffers;
- de ziekenhuizen/GHOR van gehospitaliseerde slachtoffers;
- de slachtofferinformatiesystematiek (SIS) in het kader van de verwanteninformatie;
- gemeente(n) van zelfredzamen in het kader van de nafase;
- Slachtofferhulp Nederland van slachtoffers die zich daar hebben aangemeld;
- betrokken externe partijen (zorginstellingen, woningcorporaties, etc.).

Evaluatie en onderzoek
Indien nodig nemen gemeenten de thema's evaluatie en onderzoek mee in het plan van aanpak nafase. Daarnaast nemen betrokken gemeenten deel aan (multidisciplinaire) evaluatie(s) en dragen bij aan de beschikbaarheid van relevante verslagen en documenten.

4.2 Brandweerzorg

Brandweer Haaglanden is in de Veiligheidsregio Haaglanden verantwoordelijk voor het uitvoeren van de taken die vallen onder het proces brandweerzorg. De aansluiting van de monodisciplinaire organisatiestructuur op de regionale hoofdstructuur is beschreven in dit hoofdstuk. Voor een uitvoerige beschrijving van de brandweerprocessen en structuur wordt verwezen naar het 'Deelplan Brandweer Regionaal Crisisplan'.

4.2.1 Organisatiestructuur

In het kader van het Regionaal Crisisplan bestaat de monodisciplinaire sectie brandweerzorg uit één of meerdere taakorganisaties (in het veld op het plaats incident of binnen de stafsectie

Brandweerzorg) en ondersteunende processen voor grootschalig en bijzonder brandweeroptreden. De commandolijn van deze taakorganisaties wordt aangepast afhankelijk van de operationele behoefte en de span of control van de leidinggevenden.

4.2.2 Procesindeling

Hoofdprocessen	Taken
Bron en emissiebestrijding	Brandbestrijding Hulpverlening Incidentbestrijding gevaarlijke stoffen Waterongevallenbestrijding Meten, waarschuwen en informeren
Redding	Specialistische en grootschalige redding Specialisme Technische Hulpverlening
Ontsmetting	Ontsmetten mens (hulpverlener en burger) en dier Ontsmetten voertuigen Ontsmetten infrastructuur
Ondersteunende processen	**Taken**
Informatiemanagement	Verzamelen, verrijken en analyseren informatie Plotten en verslaglegging Verspreiden informatie
Ondersteuning	Logistiek (o.a. aflossing) Personeelszorg (nazorg) Interne bedrijfsvoering Operationele restdekking (o.a. planning) Bijstand Evaluatie

4.2.3 Bron- en emissiebestrijding

Het proces Bron- en emissiebestrijding (bestrijding van brand en de emissie van gevaarlijke stoffen) betreft het voorkomen van uitbreiding en het terugdringen van de fysische oorzaak en de daarmee samenhangende fysische effecten van een grootschalig incident. Hiermee wordt de toename van het aantal slachtoffers en van schade voorkomen of beperkt.

4.2.4 Redding

Het proces Redding omvat alle maatregelen in de repressieve fase die genomen worden om mens en dier uit benarde omstandigheden te bevrijden en het omgevingsgevaar te beperken. Door redding en technische hulpverlening krijgen slachtoffers toegang tot de geneeskundige hulpverleningsketen, waar (eerste) hulp geboden wordt. Het proces redding dient daarom in samenwerking tussen de brandweer en geneeskundige kolom te gebeuren.

4.2.4 Ontsmetting

Het proces Ontsmetting betreft het na emissie van chemische, biologische en/of nucleaire stoffen coördineren en (gedeeltelijk) uitvoeren van het zo snel mogelijk uitwendig ontsmetten van hulpverleners, burgers, dieren, infrastructuur, objecten, hulpverleningsmateriaal en voertuigen om de verdere verspreiding van besmetting te voorkomen of te beperken.

4.2.5 Informatiemanagement

Het proces Informatiemanagement voert de regie op informatie binnen het grootschalige brandweeroptreden. Het proces zorgt voor de tijdige beschikbaarheid van informatie voor alle processen. Het is belangrijk om snel de beschikking te hebben over feitelijke informatie over de gevaartoestand. Daarmee kunnen veronderstellingen over de situatie in zowel het bron- als het effectgebied geverifieerd worden en/of een beter beeld worden opgebouwd zodat de nodige maatregelen getroffen kunnen worden. Uitgangspunt voor informatiemanagement is een balans creëren tussen de noodzakelijke informatie, de vraag naar relevante informatie en het aanbod aan informatie.

De taken in dit ondersteunende proces zijn gericht op het verzamelen, verrijken en verspreiden van informatie tussen de drie taakorganisaties (of hoofdprocessen) brandweer én tussen brandweer en andere relevante samenwerkingspartners in de keten. Dit gebeurt op basis van het opstellen van een risicoanalyse en het toepassen van scenario denken.

De (deel)processen dienen zowel om een inzet monodisciplinair goed te laten verlopen als om monodisciplinair af te kunnen stemmen met de andere hulpverleningskolommen. Er is bij een grootschalig incident altijd sprake van afstemming van informatie met multidisciplinaire partners, ook als het een monodisciplinaire inzet is.

4.2.6 Ondersteuning

Het proces Ondersteuning binnen de sectie Brandweer draagt zorg voor het beschikbaar stellen, beheren, verzorgen en op peil houden van persoonlijke en materiële middelen die noodzakelijk zijn voor het bestrijden van incidenten. Daarbij zijn alle aspecten betrokken: planning, logistiek, personele-, juridische- en financiële afhandeling, restdekking en de evaluatie na afloop. Het draagt bij aan de continuïteit van de incidentbestrijding. Aanvullend doel is het waarborgen van optimale verbindingen voor de communicatie tussen de eenheden in het veld, de multidisciplinaire operationele organen (CoPI en ROT) en het gemeentelijk of regionaal beleidsteam.

4.3 Geneeskundige zorg

De GHOR is belast met de coördinatie, aansturing en regie van de geneeskundige hulpverlening in het kader van rampenbestrijding en crisisbeheersing. Continuïteit van zorg onder alle omstandigheden binnen publieke gezondheid en acute gezondheid is daarbij de missie. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een keten van zorginstellingen die een eigen verantwoordelijkheid hebben voor de inhoudelijke medische zorg van hun organisatie, ook in opgeschaalde situaties. Met de zorginstellingen zijn convenanten gesloten om de onderlinge relatie en verantwoordelijkheden vast te leggen. De GHOR is verantwoordelijk voor coördinatie en regie van de keten van zorginstellingen en de afstemming met de multidisciplinaire partners.

4.3.1 Organisatiestructuur

De monodisciplinaire organisatiestructuur sluit aan op de regionale hoofdstructuur. De (Operationeel) Directeur Publieke Gezondheid ((O)DPG) is de strategisch adviseur geneeskundige zorg in het gemeentelijk of regionaal beleidsteam en eindverantwoordelijk voor de witte kolom bij rampen en crises. In voorkomende gevallen kan hij zich laten vervangen door de Algemeen Commandant Geneeskundige Zorg (AC-GZ). Op tactisch niveau wordt de sectie geneeskundige zorg binnen het ROT geleid door de Algemeen Commandant Geneeskundige Zorg. Hij wordt ondersteund door een actiecentrum onder leiding van een hoofd actiecentrum (HAC).

De GHOR is in het CoPI vertegenwoordigd door de Officier van Dienst Geneeskundig (OVD-G). Deze functionaris is verantwoordelijk voor de geneeskundige hulpverlening ter plaatse en stemt af met de multidisciplinaire partners binnen het CoPI. Zo nodig kan de Officier van Dienst Geneeskundig een tweede Officier van Dienst inzetten, om de ter plaatse ingezette ambulances en grootschalige geneeskundige bijstandseenheden aan te sturen.

4.3.2 Sectie

De sectie geneeskundige zorg is onderdeel van het ROT en bestaat uit de volgende functionarissen:

- de Algemeen Commandant Geneeskundige zorg;
- hoofd actiecentrum;
- eventueel ondersteund door een Hoofd informatie (HIN);
- eventueel ondersteund door een Hoofd ondersteuning (HON).

De sectie geneeskundige zorg draagt zorg voor:

- leiding en coördinatie op de processen Acute Gezondheidszorg en Publieke Gezondheidszorg;
- vanuit multidisciplinair perspectief adviseren van het ROT en de operationeel leider over de afhandeling van het incident en de strategische dilemma's.

Het actiecentrum verzorgt de uitvoering van de geneeskundige processen op tactisch niveau en ondersteunt waar nodig het operationele niveau. Het actiecentrum wordt aangestuurd door een hoofd actiecentrum. Het hoofd actiecentrum kan een beroep doen op een HIN, een HON en operationele medewerkers en stuurt deze direct aan.

Binnen de sectie wordt afgestemd met de crisiscoördinatoren van de ziekenhuizen, de Regionale Ambulance Voorziening (RAV) en de Gemeentelijke Geneeskundige dienst (GGD) voor de verantwoordelijkheid van hun organisatie in de geneeskundige inzet.

Daarnaast kan de sectie eventueel uitgebreid worden met specialisten/deskundigen van organisaties die een eigen taak hebben binnen de geneeskundige hulpverlening, zoals een gezondheidskundig adviseur gevaarlijke stoffen of een arts infectieziektebestrijding.

4.3.3 Processen

Hoofdprocessen	Deelprocessen
Acute Geneeskundige zorg	Triage Behandelen Vervoeren
Publieke Gezondheidskundige zorg	Medische milieukunde Infectieziektebestrijding Psychosociale hulpverlening Gezondheidsonderzoek bij rampen
Informatie	
Ondersteuning	

Acute geneeskundige zorg
Acute geneeskundige zorg voorziet in het snel, adequaat en gecoördineerd organiseren van de geneeskundige hulpverlening aan gewonden.

Deelproces	Definitie
Triage	Intake/Triage: het kwalificeren van slachtoffers op (lichamelijk) letsel (bij rampen en crises).
Behandelen	Het stellen van een diagnose en het behandelen van gewonden.
Transport	Het (gespecialiseerd) vervoeren van gewonden.

Binnen dit proces wordt voorzien in triage, behandeling en vervoer. De regionale ambulancevoorziening, ziekenhuizen, traumacentrum en huisartsenposten voorzien gezamenlijk in acute geneeskundige zorg. In samenwerking met de regionale ambulancevoorziening en het Nederlandse Rode Kruis wordt zo nodig voorzien in grootschalige geneeskundige bijstand. Met alle partners is een convenant afgesloten.

Publieke gezondheidskundige zorg
Het proces publieke gezondheidskundige zorg is verdeeld in vier deelprocessen:

Deelproces	Definitie
Medische milieukunde	De bescherming van de volksgezondheid bij ongevallen, rampen en incidenten met gezondheidsrisico's voor slachtoffers, hulpverleners en de gehele bevolking (bijvoorbeeld CBRN of gevolgen van milieu-incidenten).
Infectieziektebestrijding	Heeft als doel het bestrijden en voorkomen van verspreiding van infectieziekten.
Psychosociale hulp	Heeft als doel het bevorderen van het herstel van het psychisch evenwicht van getroffenen.
Gezondheidsonderzoek bij rampen	Het doel is om inzicht te krijgen of de ramp gezondheidsgevolgen heeft en of de betrokkenen behoefte hebben aan medische zorg of praktische ondersteuning.

De inhoudelijke kennis en uitvoering bij deze deelprocessen wordt geleverd door de Gemeentelijke Gezondheidsdienst Haaglanden. Het hoofd publieke gezondheid van de GGD is verantwoordelijk voor de aansturing van deze processen en rapporteert hierover aan de Algemeen Commandant Geneeskundige Zorg. De samenwerking tussen de GGD en GHOR is vastgelegd in een convenant.

Infectieziekten A
De Wet Publieke Gezondheid (artikel 8) schrijft voor dat het bestuur van de veiligheidsregio verantwoordelijk is voor de voorbereiding op de bestrijding van infectieziekten behorende tot groep A of een nieuw subtype humaan influenzavirus, waarbij ernstig gevaar voor de volksgezondheid bestaat. De organisatie, taken en bevoegdheden om dit te realiseren worden beschreven in het Generiek Draaiboek Infectieziektebestrijding Haaglanden, dat in gezamenlijkheid door de besturen van de GGD en veiligheidsregio is vastgesteld.

Informatie
Het proces Informatie binnen de sectie Geneeskundige Zorg draagt zorg voor het tijdig en in zowel de juiste kwaliteit als kwantiteit verwerven, verwerken, veredelen en verstrekken van informatieproducten met als doel een geneeskundig beeld te vormen op basis waarvan oordeels- en besluitvorming kan plaatsvinden. Kerntaken hierbij zijn:

- het organiseren, bewaken en borgen van het informatieproces monodisciplinair;
- bijdragen aan de multidisciplinaire samenwerking binnen de sectie Informatiemanagement;
- opstellen en uitbrengen van adviezen.

Deelproces	Definitie
Informatievoorziening	Zorgen dat partners binnen de witte kolom beschikking hebben over alle relevante informatie voor de afhandeling van het incident.
Slachtofferinformatie	Leveren van informatie aan het proces Verwanteninformatie m.b.t. verblijfplaats van slachtoffers binnen de witte kolom.

Ondersteuning
Het proces Logistiek en Ondersteuning binnen de sectie Geneeskundige Zorg richt zich op alle personele en facilitaire voorzieningen in samenhang met de informatievoorzieningen die nodig zijn om de GHOR processen te laten functioneren. Het gaat hierbij om het tijdig en in de juiste kwaliteit en kwantiteit ter beschikking stellen van facilitaire en personele voorzieningen en capaciteit ten behoeve van de sectie Geneeskundige Zorg.

Het proces onderscheidt ondersteuning op het gebied van facilitaire voorzieningen, personele voorzieningen, informatievoorzieningen én stemt af met betrekking tot zorgcontinuïteit in relatie tot ketenpartners in de witte kolom.

Het proces draagt tevens zorg voor het beschikbaar stellen, beheren, verzorgen en op peil houden van persoonlijke en materiële middelen, waaronder de verbindingen ten behoeve van informatievoorzieningen en interne communicatie.

4.4 Politiezorg

De inrichting van de crisisorganisatie voor de politiezorg binnen de Veiligheidsregio Haaglanden is de verantwoordelijkheid van politie, eenheid Den Haag, dat een onderdeel is van de nationale politie. De nationalisering van de politie betreft een lopende ontwikkeling. Hierdoor dienen de ontwikkelingen binnen de eenheid Den Haag te worden afgestemd met de ontwikkelingen in het kader van de Nationale politie.

4.4.1 Organisatiestructuur
Binnen de hoofdstructuur worden voor de politiezorg twee aansturende teams of functies onderscheiden: de Officier van Dienst Politiezorg (OVD-P) in het CoPI en een sectie politiezorg als onderdeel van het ROT met aan het hoofd daarvan een Algemeen Commandant Politiezorg (AC-P).

De Officier van Dienst Politiezorg is in een GRIP 1 situatie de hoogst leidinggevende op het terrein van de Politiezorg. In die hoedanigheid is de Officier van Dienst Politiezorg lid van het CoPI. Bij verdere opschaling vervult de Officier van Dienst Politiezorg een meer coördinerende rol over de politiezorg processen in het taakgebied van het CoPI.

De kerntaken van de Officier van Dienst Politiezorg zijn:

- deelnemen aan het CoPI;
- zorgdragen voor de opstart en leiding van de politieprocessen en de functionarissen vallend binnen het taakgebied van het CoPI;
- afstemmen van de politieprossen op de multidisciplinaire samenwerking op plaats incident.

4.4.2 Sectie politiezorg

De sectie politiezorg is onderdeel van het ROT en levert een bijdrage aan de taken van het ROT. De Algemeen Commandant Politiezorg is deelnemer van het ROT dat onder leiding staat van een operationeel leider. De Algemeen Commandant Politiezorg draagt zorg voor de samenstelling en aansturing van de sectie politiezorg.

De sectie politiezorg bestaat uit tenminste de volgende functies:

- Algemeen Commandant Politiezorg;
- Hoofd Ordehandhaving;
- Hoofd Opsporing;
- Hoofd Informatie;
- Hoofd Ondersteuning/Resources.

De sectie politiezorg kan eventueel worden uitgebreid met de volgende functies:

- Hoofd Bewaken en Beveiligen;
- Hoofd Mobiliteit;
- Hoofd Handhaven Netwerken;
- Hoofd Opsporingsexpertise;
- Hoofd Interventie.

De kerntaken van de Algemeen Commandant Politiezorg zijn:

- deelnemen aan het ROT;
- aansturen van de sectie politiezorg;
- zorg dragen voor de organisatie en de uitvoering van de politietaken;
- zorg dragen voor de afstemming met de vertegenwoordiger van de politie in het CoPI, gemeentelijk-/regionaal beleidsteam en het actiecentrum politie.

De bevoegdheden van de Algemeen Commandant Politiezorg zijn:

- Bevoegd tot het inzetten van de politiezorgprocessen;
- Bevoegd om dwingende aanwijzingen te geven over de wijze en inzet van de politiezorgprocessen.

4.4.3 Processen

De politie voert de volgende zeven hoofdprocessen uit:

Hoofdprocessen	
Mobiliteit	Opsporingsexpertise
Bewaken en beveiligen	Handhaven netwerken
Ordehandhaving	Interventie
Opsporing	

Daarnaast zijn er twee ondersteunende processen:

Ondersteunende processen
Informatie
Ondersteuning

4.5 Waterbeheer en scheepvaartzorg

Waterbeheer en scheepvaartzorg zijn in de Veiligheidsregio Haaglanden de verantwoordelijkheid van meerdere overheden en organisaties. De Hoogheemraadschappen van Delfland, van Rijnland, van Schieland en de Krimpenerwaard, Rijkswaterstaat, provincie Zuid-Holland, Landelijke eenheid politie, Kustwacht en Reddingsbrigades hebben een taak in de sectie water- en scheepvaartzorg. In tegenstelling tot de andere processen kennen de processen waterbeheer en scheepvaartzorg geen eenduidige crisisbeheersingsorganisatie.

4.5.1 Buiten- en binnenwater

Er moet onderscheid gemaakt worden naar incidentbestrijding op, in of met het buitenwater en incidentbestrijding op, in of met het binnenwater van Haaglanden. Met het buitenwater wordt de Noordzee en de haven van Den Haag (Scheveningen) bedoeld. Het Rijk voert het waterkwaliteitsbeheer, waterkwantiteitsbeheer en de scheepvaartzorg over het buitenwater. Het Rijk heeft deze taak opgedragen aan Rijkswaterstaat. Voor incidentbestrijding voor het buitenwater wordt verwezen naar de incidentbestrijdingsplannen voor de Noordzee.

Wat betreft de incidentbestrijding ten aanzien van het binnenwater van Haaglanden, voeren de hoogheemraadschappen van Delfland, van Rijnland en van Schieland en de Krimpenerwaard het beheer over de waterkwaliteit, de waterkwantiteit en de waterkeringen. De scheepvaartzorg voor het binnenwater kan berusten bij de provincie, één van de hoogheemraadschappen of één van de gemeenten (havens). De overheden hebben calamiteitenplannen vastgesteld.

4.5.2 Waterbeheer

Het hoofdproces waterbeheer gaat over het integrale waterbeheer bij normale bedrijfsvoering (incidentmanagement) en in buitengewone omstandigheden (crisissituaties). Het hoofdproces waterbeheer wordt onderverdeeld in twee deelprocessen:

- waterkwantiteitsbeheer en waterkeren;
- waterkwaliteitsbeheer.

Ten aanzien van waterbeheer gelden verschillende bevoegdheden. Per proces worden deze verantwoordelijkheden en bevoegdheden nader gespecificeerd.

Organisatie	Verantwoordelijkheid
Rijkswaterstaat	beheer van de Rijkswateren
Waterschappen	beheer van waterkeringen, afvalwaterzuivering en (regionale) wateren
Provincie	houdt toezicht op de waterschappen
Gemeenten	beheerders van rioleringsstelsels die aansluiten op rioolwaterzuiveringsinstallaties en kunnen overstorten op oppervlaktewateren. beheer van het strand

Bij incidenten en buitengewone weer- en terreinomstandigheden is het proces waterbeheer van toepassing indien ongewenste effecten optreden voor bevolking (mens en dier), bedrijven en milieu. In geval van multidisciplinair optreden wordt opgeschaald volgens de GRIP-regeling van de Veiligheidsregio Haaglanden en aanvullende afspraken die met de partners zijn gemaakt.

Achtergrondinformatie en wettelijk kader:

- Bestuurlijke netwerkkaarten Crisisbeheersing;
- Convenant Veiligheidsregio Haaglanden met waterschappen (2014);

- Convenant Veiligheidsregio Haaglanden met Rijkswaterstaat West Nederland Zuid (2015);
- GRIP-regeling Veiligheidsregio Haaglanden;
- Scheepvaartverkeerswet;
- Waterwet 2009;
- Wet beheer Rijkswaterstaatwerken;
- Wet veiligheidsregio's.

4.5.3 Waterkwantiteitsbeheer en waterkeren

Het proces waterkwantiteitsbeheer en waterkeren betreft het beheren en in stand houden van waterkeringen om veiligheid te bieden tegen overstromingen vanuit rijks- en regionale wateren. Daarnaast betreft het de zorg voor het reguleren van waterhoeveelheden (peilbeheer) in rijks- en regionale wateren.

Taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden

Voor het proces van waterkwantiteitsbeheer en waterkeren zijn de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden belegd bij diverse organisaties:

Taken:

- waterkeren: het in stand houden van waterkeringen volgens de veiligheidsnormen zoals bepaald in de Wet op de waterkeringen en Provinciale Verordening op Regionale Waterkeringen;
- waterkwantiteitsbeheer: het handhaven van de vastgestelde peilen in de rijkswateren, zoals vastgelegd in de Wet beheer rijkswateren. Voor de regionale wateren is dit vastgelegd in de door de waterschappen vastgelegde Peilbesluiten;

Verantwoordelijkheden:

- zorgen voor het beheersen en het verminderen van bestaande risico's op overstromingen, wateroverlast en watertekort;
- in buitengewone omstandigheden maatregelen treffen om de effecten (schade en slachtoffers) voor mens, dier en milieu te beperken. Hierbij moet onderscheid worden gemaakt tussen binnendijkse en buitendijkse gebieden. In het buitendijkse gebied zijn de gemeenten verantwoordelijk voor bestrijdingsmaatregelen.

Bevoegdheden:

- in de Bestuurlijke Netwerkkaarten worden de bevoegdheden voor het beheer van waterkeringen en wateren beschreven;
- in het boek 'Crisis en Recht' (Ministerie van BZK) worden deze bevoegdheden schematisch nader toegelicht.

4.5.4 Waterkwaliteitsbeheer

Waterkwaliteitsbeheer betreft de zorg voor de kwaliteit van het water en het behoud van het afgesproken niveau of herstel naar dat niveau, inclusief het opruimen van (opdrijvende) stoffen of objecten op water of oevers die het waterbeheer en/of het nautisch beheer hinderen.

Taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden

Taken:

- de waterkwaliteitsbeheerder draagt zorg voor het toezicht op de kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater. Verontreiniging van deze wateren kan veroorzaakt worden door bijvoorbeeld: het lozen van olie, verontreinigd bluswater, thermische verontreiniging, nucleaire besmetting, botulisme en blauwalg.

Verantwoordelijkheden:

- de waterkwaliteitsbeheerders in rijkswateren (Rijkswaterstaat) of de regionale wateren (de waterschappen) zijn verantwoordelijk voor het beheer van de kwaliteit van water;
- de provincie heeft bijzondere bevoegdheden en kan bijvoorbeeld een acute sluiting van zwemwater gelasten;
- de minister van Infrastructuur en Waterstaat is verantwoordelijk voor de Noordzee.

Bevoegdheden:

- de Bestuurlijke Netwerkkaarten beschrijven de bevoegdheden voor het waterkwaliteitsbeheer;
- in 'Crisis en Recht' (Ministerie van BZK) worden deze bevoegdheden schematisch toegelicht.

4.5.5 Scheepvaartzorg

Het hoofdproces Scheepvaartzorg heeft betrekking op de integrale scheepvaartzorg in crisissituaties. Er wordt onderscheid gemaakt in:

- nautisch verkeersmanagement;
- Search and rescue.

Binnen de Veiligheidsregio Haaglanden hebben meerdere organisaties bevoegdheden ten aanzien van scheepvaartzorg, elk in een specifiek verzorgingsgebied:

Organisatie	Verantwoordelijkheid voor scheepvaartzorg
Rijkswaterstaat	Noordzeekanaalgebied
(Rijks-) Havenmeester Den Haag	De haven van Scheveningen (Rijkswater) inclusief aanloopgebied Scheveningen
Provincie Zuid Holland	De Vliet en de Schie
Gemeenten	Gemeentelijke vaarwateren en havens
Waterschappen	Op regionale wateren binnen het beheergebied van het betreffende waterschap
Directeur kustwachtcentrum	Rijkswateren buiten het beheersgebied van de Rijkshavenmeester

Wettelijk kader

- Bestuurlijke Netwerkkaarten Crisisbeheersing;
- Scheepvaartverkeerswet;
- Wet beheer Rijkswaterstaatwerken;
- Wet op de veiligheidsregio's;
- Waterwet 2009;
- Wrakkenwet;
- convenanten Veiligheidsregio Haaglanden met respectievelijk Kustwachtcentrum, (Rijks)Havenmeester, Rijkswaterstaat West-Nederland Zuid, waterschappen.

Achtergrondinformatie
- GRIP-regeling Veiligheidsregio Haaglanden;
- Handboek Incidentbestrijding op het water;
- Operationeel Plan Search and Rescue (SAR);
- Incidentbestrijdingsplan Noordzee;

Nautisch verkeersmanagement

Het nautisch verkeersmanagement betreft de zorg voor de veilige en vlotte afwikkeling van het scheepvaartverkeer. Het heeft als doel verkeersopstoppingen of verkeersstremmingen te voorkomen of op te lossen en de economische schade zoveel mogelijk te beperken door het scheepvaartverkeer zo spoedig mogelijk weer doorgang te laten vinden. De taak wordt uitgevoerd door de

verkeerscentrale van de nautisch beheerder, het Hoofd Havenbedrijf en Verkeerscentrale Gemeente Den Haag (de havenmeester van Scheveningen).

Search and rescue
Search and rescue betreft de zorg voor de opsporing en redding van in nood verkerende mensen en dieren op de Noordzee in de periode dat er nog overlevingskansen zijn. Geredde personen en dieren moeten naar een veilige plek worden gebracht. Via aanlandingsplaatsen bereikt men de wal en vindt aansluiting plaats met landpartijen. De hoofdtaak search and rescue is in gemeentelijk ingedeeld gebied een verantwoordelijkheid van de burgemeester. De brandweer beschikt over gespecialiseerde eenheden. Daarnaast kunnen de reddingsbrigades ingezet worden. Buiten het beheergebied van het Havenbedrijf, de rijkswateren, is de kustwacht namens de minister van Infrastructuur en Waterstaat verantwoordelijk voor search and rescue. De Kustwacht is middels een convenant procesverantwoordelijke voor het coördineren van search and rescue op de Noordzee, inclusief het gemeentelijk ingedeeld zeegebied.

4.6 Civiel- militaire samenwerking

Als een burgemeester op zijn grondgebied behoefte heeft aan bijstand/militaire steunverlening dan stelt hij daarvan de voorzitter van de veiligheidsregio in kennis. De voorzitter richt een verzoek om bijstand/militaire steunverlening aan de minister van Justitie en Veiligheid, die het verzoek doorzet naar de minister van Defensie. Voor de afspraken met Defensie over samenwerking tijdens een ramp of crisis als crisispartner, wordt verwezen naar het regionaal gesloten convenant tussen Defensie, de Veiligheidsregio Haaglanden en de politie Eenheid Den Haag. De Catalogus Nationale Operaties van het Ministerie van Defensie geeft een algemene introductie en omschrijving van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden op het vlak van veiligheid. Daarnaast beschrijft de catalogus de wijze waarop Defensie de taken rondom nationale operaties uitvoert, welke capaciteiten zij daarvoor beschikbaar heeft en de effecten die ze daarmee kan bereiken. Tot slot beschrijft het de wijze waarop Defensie haar rol als structurele partner in de veiligheidsketen borgt.

4.6.1 Organisatie en taakstelling

Defensie bestaat uit de krijgsmachtdelen Marine, Landmacht, Luchtmacht en Marechaussee. De krijgsmacht kent een aantal vormen van ondersteuning aan civiele autoriteiten en garandeert capaciteiten voor binnenlandse inzet, onder operationele aansturing van het civiele gezag. Een van de drie hoofdtaken van Defensie is de ondersteuning van de civiele autoriteiten bij crisisbeheersing, rampenbestrijding, rechtshandhaving en humanitaire hulp; de zogenaamde Nationale Operaties.

4.6.2 Het militair advies

Ondersteuning door Defensie aan de civiele partners begint bij de militair adviseur. Op alle niveaus, strategisch, tactisch en operationeel (vanuit de civiele context), borgt Defensie haar adviescapaciteit. Namens de Commandant der Strijdkrachten zit de Regionaal Militair Commandant in het beleidsteam en is de Regionaal Militair Operationeel Adviseur het eerste aanspreekpunt voor de Veiligheidsregio Haaglanden, het Openbaar Ministerie en andere partners in de veiligheidsketen. Voor het noodzakelijke voortzettingsvermogen staan achter deze militaire adviseurs reserveofficieren klaar zodat de adviescapaciteit altijd beschikbaar is. Op landelijk niveau kan Defensie liaisons inzetten voor het afstemmen van afhankelijkheden en keteneffecten tussen vitale infrastructuren ter voorbereiding op grootschalige calamiteiten en structureel herstel.

Taken van deze militaire adviseurs:

- het aanspreekpunt voor de veiligheidspartners op het gebied van de capaciteiten, kennis en kunde die Defensie kan inzetten ten behoeve van de veiligheid in Nederland;
- in de koude fase ondersteunt hij de veiligheidspartners bij scenario-ontwikkeling, het oefenen en trainen;
- in de warme fase is hij direct betrokken bij de bestrijding van het incident en zet hij zijn kennis van de militaire organisatie in voor het effectief en efficiënt inzetten van middelen of expertise.

De werkzaamheden van enkele van deze functionarissen die als militair adviseur optreden worden hieronder benoemd.

Regionaal Militair Commandant
De Regionaal Militair Commandant (RMC) is de Rijksheer namens Defensie en is geen commandant in de normaal gangbare militaire term, omdat hij geen eigen troepen onder zijn bevel heeft. De Regionaal Militair Commandant vervult een belangrijke rol als militair adviseur in de relatie met de civiele autoriteiten in het gebied van verantwoordelijkheid.

Taken:
- treedt op als militair adviseur op het niveau van het bestuur van de veiligheidsregio, de Commissaris van de Koning en het (regionaal of gemeentelijk) beleidsteam;
- treedt veelal op als Commandant Militaire Middelen (CMM) in geval van een Nationale Operatie in zijn "gebied van verantwoordelijkheid".

Commandant Militaire Middelen
De Commandant Militaire Middelen is verantwoordelijk voor de controle op de opgedragen bijstand of steunverlening, het voortzettingsvermogen van de ingezette capaciteiten en het in- en uitmelden van de opgedragen bijstand of steunverlening.

Taken:
- houdt ruggespraak met de piketofficier Nationale Operaties van het Ministerie van Defensie met betrekking tot mandaatkwesties;
- onderhoudt contacten tussen de Directie Operaties van het Ministerie van Defensie, civiele autoriteiten en de overige Defensieonderdelen;
- treedt op als bewaker van het mandaat en als "Red Card Holder" om optreden buiten het mandaat te voorkomen.

Regionaal Militair Operationeel Adviseur
De Regionaal Militair Adviseur (RMOA) vertegenwoordigt de Commandant der Strijdkrachten op het operationele niveau van de Veiligheidsregio en maakt structureel deel uit van de crisismanagementstructuur van de regio waaraan hij is toegevoegd. Afhankelijk van het zwaartepunt van een regio kan de Regionaal Militair Operationeel Adviseur afkomstig zijn van de Marine, Landmacht, Luchtmacht of Marechaussee.

Taken:
- treedt op als militair adviseur op het operationeel niveau van de Veiligheidsregio (ROT) en het Openbaar Ministerie;
- treedt op als intermediair tussen (delen van) Defensie en de civiele autoriteiten bij voorbereiding op en uitvoering van inzet van Defensie capaciteiten;
- zorgt voor integrale voorbereiding op en coördinatie van militaire bijstand en steunverlening. Dit doet hij door in alle fases van de rampenbestrijding en/of crisisbeheersing actief deel te nemen. Hiermee wordt invulling gegeven aan voorbereiding, coördinatie, uitvoering en evaluatie van maatregelen in de veiligheidsketen en daaraan gerelateerde (multidisciplinaire) oefeningen.

Regionaal Militair Beleidsadviseur
De Regionaal Militair Commandant heeft meerdere veiligheidsregio's in zijn gebied en kan bij een grotere crisis of ramp onmogelijk bij alle regionale beleidsteam- of gemeentelijk beleidsteam-vergaderingen aanwezig zijn. Daarom is er voor elke regio een reserveofficier beschikbaar die als Regionaal Militair Beleidsadviseur kan functioneren en in plaats van de Regionaal Militair Commandant bij een regionaal beleidsteam (of gemeentelijk beleidsteam) aanwezig kan zijn.

Hoofdstuk 5.
CRISISPARTNERS

Samenwerken met partners is, mede op basis van het regionaal risicoprofiel, van belang voor het adequaat voorbereiden en bestrijden van rampen en crises. Bij wet is vastgelegd dat in het regionaal crisisplan de afspraken zijn opgenomen die zijn gemaakt met andere bij rampen en crises betrokken partijen. Naast het regionale samenwerkingsverband van de veiligheidsregio zijn er private en publieke partijen die door hun expertise en/of capaciteiten een (ondersteunende) taak of een (mede)verantwoordelijkheid hebben in de voorbereiding op- en de daadwerkelijke bestrijding van rampen en crises. Deze worden aangeduid als crisispartners. Het betreft o.a.:

- Waterschappen van Delfland, van Rijnland en van Schieland en de Krimpenerwaard;
- Openbaar ministerie Arrondissementsparket Den Haag;
- Defensie;
- provincie Zuid-Holland;
- omliggende veiligheidsregio's Rotterdam-Rijnmond, Hollands-Midden en Zuid-Holland Zuid;
- partijen in de gezondheidszorg;
- onderdelen van het landelijke systeem van crisisbeheersing;
- partijen met een rol in de vitale infrastructuur;
- lokale en regionale partijen in Haaglanden.

Dit hoofdstuk beschrijft op hoofdlijnen wat de taken en verantwoordelijkheden van crisispartners zijn en welke afspraken zijn gemaakt over de samenwerking tijdens rampen en crises. Deze afspraken zijn o.a. vastgelegd in diverse convenanten en nader uitgewerkt in ABC- en informatiekaarten.

5.1 Regionale crisispartners

De veiligheidsregio kent vele regionale crisispartners. Ter versterking van de samenwerking, zowel in de koude als in de warme fase, worden er afspraken gemaakt. Deze afspraken zijn vastgelegd in convenanten en worden uitgewerkt in bijbehorende actielijsten. Jaarlijks worden deze afspraken gezamenlijk doorgenomen op de thema's planvorming, leiding en coördinatie, melding en alarmering, communicatie, informatiemanagement en multidisciplinair opleiden, trainen en oefenen (MOTOH).

Met o.a. de volgende partijen zijn samenwerkingsafspraken gemaakt:

- Waterschappen (Hoogheemraadschap van Delfland, van Rijnland en van Schieland en de Krimpenerwaard);
- Rijkswaterstaat (regionale dienst West-Nederland Zuid);
- Drinkwatersector (Evides, Dunea);
- Defensie;
- Netbeheerders van gas en elektriciteit (Stedin, Westland Infra en Liander).

5.2 Taken en bevoegdheden van crisispartners

De crisispartners van de Veiligheidsregio Haaglanden hebben op hoofdlijnen de volgende taken:

- Afstemmen van werkzaamheden en besluiten met de activiteiten en besluiten van de veiligheidsregio. Deze afstemming vindt bijvoorbeeld plaats door het afvaardigen van een liaison met bevoegdheden om namens de eigen organisatie deel te nemen aan de crisisbeheersingsorganisatie;
- Gevraagd en ongevraagd adviseren van het CoPI, ROT, GBT en/of RBT over de incidentbestrijding;
- (Pro-)actief delen van informatie;

- Afstemmen ten aanzien van communicatie door het koppelen van de communicatieadviseur ROT/CoPI of hoofd taakorganisatie crisiscommunicatie en communicatieadviseur van de desbetreffende organisatie.

De bevoegdheden van de crisispartner zijn een afgeleide van de eigenstandige (wettelijke) verantwoordelijkheid van deze partner. Deze zijn verder uitgewerkt in:

- Convenanten;
- De uitgave "Crisis en Recht" van het Ministerie van BZK (2008);
- De bestuurlijke netwerkkaarten crisisbeheersing (verantwoordelijkheidsverdeling per crisistype);
- Rampbestrijdingsplannen en operationele informatiekaarten[11].

5.3 Buurregio's en landelijke overheid

Veiligheidsregio Haaglanden grenst aan Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond en Veiligheidsregio Hollands-Midden. Het crisisplan van Veiligheidsregio Haaglanden is afgestemd op de crisisplannen van Rotterdam-Rijnmond en Hollands-Midden. Tijdens een ramp of crisis waarbij twee of meer van deze Veiligheidsregio's betrokken zijn, zal er samengewerkt worden conform GRIP 5.

Op 12 september 2011 hebben de veiligheidsregio's in Zuid-Holland een convenant ondertekend waarin afspraken zijn gemaakt over interregionale samenwerking. Dit convenant blijft intact, behalve dat de termen en definities conform GRIP 5 gehanteerd worden.

In Nederland wordt een lokale of regionale crisis in de meeste gevallen opgevangen door de lokale of regionale overheden en organisaties. Bij een regiogrens-overstijgende crisis, zoals een grote overstroming, komt de Rijksoverheid in beeld. Hoe de Rijksoverheid werkt bij (dreigende) crises is vastgelegd in het Nationaal Handboek Crisisbesluitvorming.

In onderstaand overzicht is het landelijk crisisbeheersingsstelsel[12] op hoofdlijnen weergegeven.

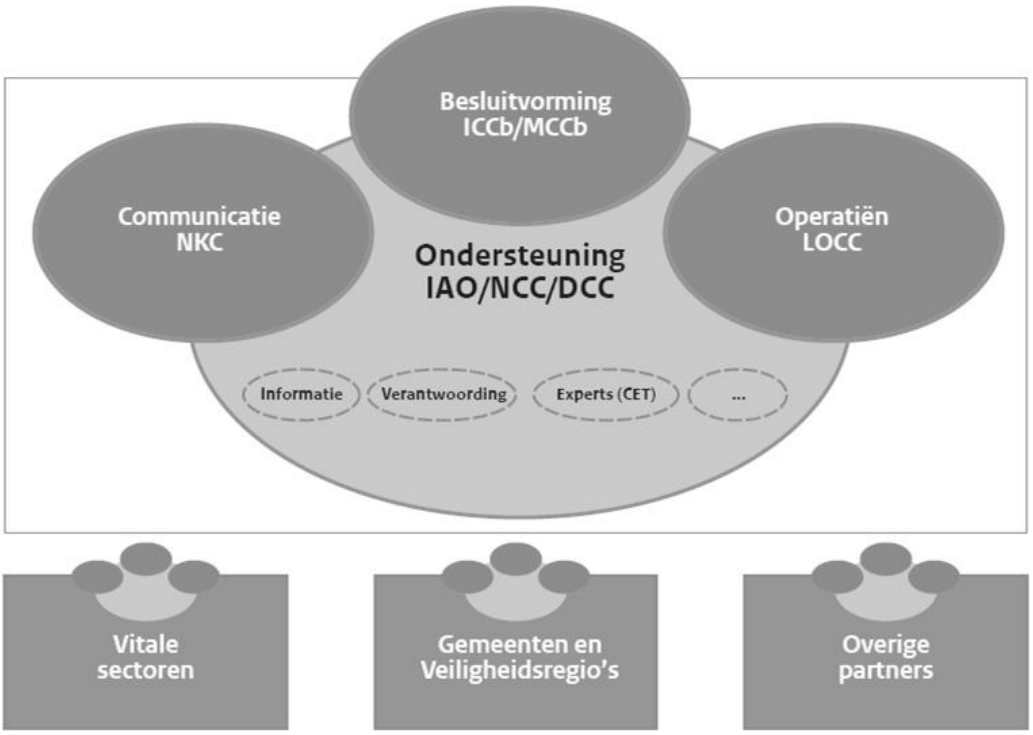

[11] Op het moment van vaststellen kent de Veiligheidsregio Haaglanden één rampbestrijdingsplan Reactor Instituut Delft
[12] Nationaal handboek crisisbesluitvorming, Ministerie van Veiligheid en Justitie, 2018

De belangrijkste onderdelen voor de veiligheidsregio's zijn:

- de Ministeriele Commissie Crisisbeheersing (MCCb);
- de Interdepartementale Commissie Crisisbeheersing (ICCb);
- het nationaal crisiscentrum (NCC);
- de departementale coördinatiecentra (DCC's);
- het landelijk operationeel coördinatiecentrum (LOCC), verantwoordelijk voor de afhandeling van bijstandsverzoeken van de veiligheidsregio's;
- het Nationaal Kernteam Crisiscommunicatie (NKC);
- het Nationaal Crisiscentrum (NCC).

Het nationaal crisiscentrum verzorgt en bewaakt het proces van crisiscoördinatie en crisiscommunicatie (via het Nationaal Kernteam Crisiscommunicatie) op rijksniveau en het vormt in de warme fase de basis van de crisisorganisatie op rijksniveau. Het nationaal crisiscentrum ondersteunt daarbij de partners die een inhoudelijke verantwoordelijkheid dragen voor een dreiging, incident, crisis of beleid. De Veiligheidsregio Haaglanden is een van die partners. Het nationaal crisiscentrum heeft een factsheet ontwikkeld waarin concreet omschreven staat wat het nationaal crisiscentrum voor de veiligheidsregio kan betekenen. Deze factsheet is te vinden op de website van het ministerie van Justitie en Veiligheid.

In de dagelijkse situatie fungeert de gemeenschappelijke meldkamer als aanspreekpunt voor het nationaal crisiscentrum, inclusief eventuele berichtgeving aan gemeenten via het hoofd sectie brandweer.

5.3.1 Rijksheren

Rijksheren zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen als functionarissen die in buitengewone omstandigheden noodbevoegdheden namens de vakminister kunnen uitoefenen. Rijksheren kunnen plaatsnemen in een gemeentelijk en regionaal beleidsteam. Voor een beschrijving van hun verantwoordelijkheden en bevoegdheden wordt verwezen naar de bestuurlijke netwerkkaarten[13].

[13] Bestuurlijke Netwerkkaarten Crisisbeheersing, provincie Noord-Holland.

Bijlagen.

Begrippen

AC-B	Algemeen Commandant Brandweerzorg
AC-BZ	Algemeen Commandant Bevolkingszorg
AC-GZ	Algemeen Commandant Geneeskundige Zorg
AC-P	Algemeen Commandant Politiezorg
CACO	Calamiteitencoördinator
CBRNe	Chemische, Biologische, Radiologische en/of Nucleaire middelen, eventueel in combinatie met Explosieven
CDS	Commandant der Strijdkrachten
CMK	Calamiteitenmeldkamer
CMM	Commandant Militaire Middelen
COPI	Commando Plaats Incident
DCC	Departementaal Coördinatiecentrum
GBT	Gemeentelijk Beleidsteam
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
GHOR	Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio
GRIP	Gecoördineerde regionale incidentbestrijdingsprocedure
GIM	Geografisch Informatiemedewerker
GMK	Gemeenschappelijke Meldkamer
GMS	Gemeenschappelijk Meldkamersysteem
GRIP	Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijdingsprocedure
HAC	Hoofd Actiecentrum (Geneeskundig)
HIN	Hoofd Informatie
HON	Hoofd Ondersteuning
HOVD	Hoofd Officier van Dienst (Brandweer)
HSI	Hoofd Sectie Informatie
ICCb	Interdepartementale Commissie Crisisbeheersing
ICO	Informatiecoördinator
IM	Informatiemanager

IMTBz	Informatiemanager Team Bevolkingszorg
LCMS-VR	Landelijk Crisis Management Systeem – Veiligheidsregio's
LOCC	Landelijk Operationeel Coördinatiecentrum
MCCB	Ministeriële Commissie Crisisbeheersing
MIM	Multidisciplinair Informatiemanagement
NCC	Nationaal Crisiscentrum
NKC	Nationaal Kernteam Crisiscommunicatie
(O)DPG	(Operationeel) Directeur Publieke Gezondheid
OM	Openbaar Ministerie
OVD-B	Officier van Dienst Brandweer
OVD-BZ	Officier van Dienst Bevolkingszorg
OVD-G	Officier van Dienst Geneeskundig
OVD-P	Officier van Dienst Politiezorg
RAV	Regionale Ambulance Voorziening
RBT	Regionaal Beleidsteam
RMC	Regionaal Militair Commandant
RMOA	Regionaal Militair Adviseur
ROT	Regionaal Operationeel Team
SAR	Search and Rescue
SIS	Slachtofferinformatiesystematiek
TBZ	Team Bevolkingszorg
TOC	Taakorganisatie Crisiscommunicatie

GRIP schema

Situatie	Operationeel Crisisteam	Operationele leiding volgens Wvr	Bevoegd gezag	Ondersteuning en advisering van/aan het bevoegd gezag	Calamiteiten coördinatie meldkamer	Bevoegd tot opschalen naar betreffend niveau	Bevoegd tot afschalen	niveau
Normale dagelijkse situatie	"motorkap" overleg plaats incident	Geen	Burgemeester	OVD's Art 2.1.2-1 Bvr	Nee	nvt	nvt	GRIP 0
Behoefte aan multidisciplinaire coördinatie ter plaatse	CoPI Art 2.1.2-2 Bvr	Leider CoPI Art 2.3e BPV RPV bijlage C-e	Burgemeester	Leider CoPI Art 2.1.2-1 Bvr	Ja, CACO Art 2.2.2 Bvr	(Hoofd) Officier van Dienst bevolkingszorg, brandweer, geneeskundig of politie Calamiteitencoördinator Leider CoPI	Leider CoPI	GRIP 1
Behoefte aan multidisciplinaire coördinatie gericht op het behalen van operationele prestaties die niet kunnen worden overzien en aangestuurd vanaf de plaats van het incident, of er is geen plaats incident.	ROT, al dan niet met één of meerdere CoPI's Art 2.1.4-2 Bvr	Operationeel leider Art 2.1.4-1a Bvr Art 2.3g BPV RPV bijlage C-g	Burgemeester	Operationeel leider Art 2.1.4-1a Bvr	Ja, CACO Art 2.2.2 Bvr	Leider CoPI (Hoofd) Officieren van Dienst bevolkingszorg, brandweer, geneeskundig of politie Operationeel leider Algemeen Commandanten bevolkingszorg, brandweer, geneeskundig en politie Calamiteitencoördinator	Operationeel leider	GRIP 2
Behoefte aan multidisciplinaire coördinatie in de omstandigheid dat bestuurlijke opgaven voor de burgemeester vragen om ondersteuning door een gemeentelijk beleidsteam.	ROT, al dan niet met één of meerdere CoPI's Art 2.1.4-2 Bvr	Operationeel leider Art 2.1.4-1a Bvr Art 2.3g BPV RPV bijlage C-g	Burgemeester	Operationeel leider én GBT Art 2.1.4-1a Bvr Art 2.1.5 Bvr	Ja, CACO Art 2.2.2 Bvr	Burgemeester getroffen gemeente (eventueel op advies van leden gemeentelijk beleidsteam of de operationeel leider)	Burgemeester	GRIP 3
Behoefte aan multidisciplinaire en bestuurlijke coördinatie en leiding bij een ramp of crisis van meer dan plaatselijke betekenis of ernstige vrees voor het ontstaan daarvan.	ROT, al dan niet met één of meerdere CoPI's Art 2.1.4-2 Bvr	Operationeel leider Art 2.1.4-1a Bvr Art 2.3g BPV RPV bijlage C-g	Voorzitter Veiligheidsregio Art 39 Wvr	Operationeel leider én RBT Art 2.1.4-1a Bvr Art 39-2 Wvr	Ja, CACO Art 2.2.2 Bvr	Voorzitter veiligheidsregio (eventueel op verzoek van burgemeester of op advies van leden regionaal beleidsteam)	Voorzitter veiligheidsregio	GRIP 4
Behoefte aan multidisciplinaire en bestuurlijke coördinatie bij een ramp of crisis van meer dan plaatselijke betekenis in meerdere regio's of ernstige vrees voor het ontstaan daarvan, waartoe de betrokken voorzitters VR in gezamenlijkheid besluiten omdat het bestuurlijk noodzakelijk wordt gevonden[14].	ROT's in elke betrokken regio, naar behoefte al dan niet met één of meerdere CoPI's. Voorzitters wijzen samen één coördinerend ROT aan (in principe dat van de bronregio)	Door voorzitters VR aangewezen coördinerend operationeel leider (in principe die van de bronregio)	Voorzitters veiligheidsregio's, elk voor zich. Voorzitters maken samen afspraken over coördinerend voorzitterschap (in principe voorzitter van de bronregio)	Operationeel leiders én RBT's in alle betrokken regio's, waarvan één aangewezen als coördinerend operationeel leider en coördinerend RBT (in principe dat van de bronregio) Art 2.1.4-1a Bvr Art 39-2 Wvr	Ja, CACO Art 2.2.2 Bvr	Een gezamenlijk besluit van de voorzitters van de betrokken veiligheidsregio's. Indien de voorzitters het niet eens kunnen worden over GRIP 5, kan de minister de betrokken Commissarissen dien aangaande een aanwijzing laten geven.	Voorzitters van de betrokken veiligheidsregio's	GRIP 5

Wvr: Wet veiligheidsregio's Bvr: Besluit veiligheidsregio's BPV: Besluit personeel veiligheidsregio's RPV: Regeling personeel veiligheidsregio's

[14] Mochten de voorzitters van de betrokken veiligheidsregio's het tijdens een specifiek incident niet eens kunnen worden over GRIP 5, dan voorziet de Wet veiligheidsregio's (artikel 42) erin dat de Minister van Justitie en Veiligheid dienaangaande de commissaris(sen) van de Koning een aanwijzing kan laten geven.